

PREDSTAVLJAMO ↙

Obrambna industrija na sejmu SIDEC 2025

IZ NAŠIH ENOT ↘

Mednarodna vaja
Zvezda Triglava

Marko Pišlar

SEJEM BIL JE ŽIV

Pretekli konec tedna je svoja vrata za eno leto zaprl prvi mednarodni sejem obrambne industrije SIDEC, ki je v štirih sejemskih dneh na razstavišču Celjskega sejma pritegnil več kot 10.000 registriranih obiskovalcev in udeležencev ter 178 razstavljavcev iz 20 držav, izmed teh 109 slovenskih podjetij. Na sejmu so poleg visokotehnološko razvitih proizvodov mednarodno uveljavljenih proizvajalcev obrambne in vojaške opreme svoje tehnološke dosežke in znanstvene inovacije predstavila tudi številna podjetja slovenske obrambne industrije. Veliko teh izdelkov je rezultat dolgotrnih razvojno-raziskovalnih projektov, ki jih sofinancira tudi obrambno ministrstvo. Ob robu bogatega sejemskega dogajanja je potekal zanimiv konferenčni del, ki je ponudil strokovno podprte, zanimive in vse aktualnejše razprave o tehnologijah prihodnosti, umetni inteligenci, energetski učinkovitosti in odpornosti ter kibernetiki varnosti. Soorganizatorji sejemske prireditve, Ministrstvo za obrambo, gospodarsko interesno združenje Grozd obrambne industrije Slovenije in Slovenska vojska, upajo, da bo prireditev tudi v prihodnosti čim bolj povezovala slovensko gospodarstvo, znanost in obrambo ter spodbujala nadaljnji razvoj slovenske obrambne industrije in tehnološke baze pri nas. Ne nazadnje pa prispevala tudi k povečanju konkurenčnosti naših podjetij na domačih in predvsem mednarodnih trgih, saj za slovensko obrambno industrijo velja, da je izrazito izvozno naravnana, ker več kot tri četrtine svojih letnih prihodkov ustvari s prodajo proizvodov na tujih trgih.

FOTO Bruno Toič

8
OB VOJAKIH OD
ZIBELKE DO GROBA

Pogovor z vojaškim
vikarjem Matejem
Jakopičem

20
V OKVIRU DESETE
OBLETNICE PREDSTAVILI
TUDI EKSOSKELETON

V Poljčah okrogla miza o izzivih
gorskega bojevanja

36
NA CIVILNO-
VOJAŠKI VAJI URILI
SODELOVANJE

V Cerkljah ob Krki
gasilsko-reševalna vaja
Letalo

12
SLOVENIJO OBISKAL
GENERALNI
SEKRETAR NATA

V Ljubljani zasedanje
Parlamentarne
skupščine Nata

21
MEDNARODNI OBRAMBNI
SEJEM IN KONFERENCA
SIDEC 2025

Predstavitev
obrambne industrije
na sejmu v Celju

46
PRVA POMOČ
REŠUJE ČLOVEŠKA
ŽIVLJENJA

V Zagorju ob Savi najboljše
ekipe prve pomoči

18
PREVERILI
UKREPANJE OB
JRK-B-NEVARNOSTI

Slovenska vojska in
civilne strukture na
vaji Falco

34
ODPRILI
PRENOVLJENO
STRELIŠČE CRNGROB

Izboljšali strelsko
izurjenost in zmanjšali
vpliv na okolje

DRUGIČ PRAZNOVALI DAN CIVILNE OBRAMBE

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

Premier Golob je poudaril
pomen krepitve odpornosti in
civilne obrambe.

V počastitev letošnjega dne civilne obrambe je v ponedeljek, 29. septembra, v Kongresnem centru na Brdu pri Kranju potekala osrednja državna proslava. Zbrane sta nagovorila obrambni minister mag. Borut Sajovic in slavnostni govornik predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Robert Golob. Na proslavi so najzaslužnejšim posameznikom in organizacijam za njihov prispevek k razvoju civilne obrambe ter krepitvi odpornosti države podelili priznanja.

Dan civilne obrambe praznujemo 28. septembra, saj je bil na ta dan leta 1990 sprejet Ustavni zakon za izvedbo ustavnih amandmajev XCVI in XCVII k Ustavi Republike Slovenije na področju ljudske obrambe. Z njim je bila dana pristojnost tedanjemu Izvršnemu svetu Skupščine Republike Slovenije, da med drugim podrobneje ureja pripravo obrambnih načrtov. Skladno s 3. členom Zakona o obrambi civilna in vojaška obramba tvorita obrambni sistem države. Civilna obramba obsega ukrepe za delovanje državnih organov in organov lokalne samouprave za delovanje v vojni, gospodarsko in psihološko obrambo ter druge nevojaške oblike obrambe, ki jih izvajajo državljani, samoupravne lokalne skupnosti, državni organi, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije. Njen cilj je, skladno s Strategijo civilne obrambe, podpora Slovenski vojski in vojaški obrambi države ter zagotavljanje neprekinjenega delovanja oblasti in gospodarskih ter drugih dejavnosti, pomembnih za obrambo, preskrbo in preživetje prebivalstva.

V uvodu je zbrane na slovesnosti nagovoril minister za obrambo mag. Borut Sajovic, ki je poudaril, da dan civilne obrambe letos praznujemo že drugič. Izpostavil je, da varnost ni ne leva ne desna, temveč je naša skupna odgovornost. Spomnil je na nacionalno vajo kriznega odzivanja in upravljanja Odpornost, ki je leta 2024 pokazala, katere ukrepe je

treba sprejeti, ter načrtala naloge za prihodnost. Minister je prepričan, da je pri civilni obrambi najmočnejše orožje enotnost, saj bomo le tako kot majhen narod vzpostavili odporno državo in premagali vse krize. Ob koncu se je zahvalil nagrajencem in jim čestital za njihov prispevek. Premier Golob se je v slavnostnem nagovoru spomnil na svet iz prejšnjega desetletja, ko smo bili prepričani, da je mir več in Evropa popolnoma varna. Sledila je pandemija, Slovenijo so prizadeli še požar na Krasu leta 2022 in leto pozneje uničujoče poplave. »Takrat se je pokazalo, da ima sistem civilne zaščite, ki je povezoval vse deležnike – gospodarstvo, lokalno skupnost, državo in predvsem ljudi, en sam cilj ter je edinstven in edini mogoč odziv na velike nesreče ter katastrofe,« je dejal premier in dodal, da nam ta sistem zaveda ves svet. »Vzporedno z naravnimi nesrečami so v svetu žal izbruhnili novi spopadi in vojne, zato je v Sloveniji Ministrstvo za obrambo začelo vizionarsko pripravljati program odpornosti tudi pred vojno. Ta program je bistveno širši od razumevanja obrambne strategije kot zgolj strategije varnosti ter vključuje celoten sistem in vso državo. Predvsem pa v njem sodelujejo skoraj vsi državljani in državljanke,« je poudaril dr. Golob. Dodal je, da je na teh temeljih slovenski koncept odpornosti zrasel že pred vrhom Nata v Haagu. Sloveniji je uspelo oblikovati svojo strategijo obrambe, varnosti in odpornosti ter pripraviti načrte, kako te cilje uresničiti in jih predstaviti mednarodni javnosti ter zavezništvi. »Krepitev odpornosti in civilne obrambe je zelo pomembna, če želimo živeti v varnem okolju, ki bo spodbujalo solidarnost in sodelovanje ter spoštovanje vseh nas z enim samim ciljem, da bomo imeli kot narod boljšo prihodnost,« je nagovor sklenil premier Golob in čestital prejemnikom letošnjih priznanj ter se jim zahvalil za njihov trud.

 **Premier in obrambni minister
z dobitniki plaket in priznanj
civilne obrambe**

Na proslavi, ki jo je popestril big band Orkestra Slovenske vojske s solistoma Gregorjem Ravnikom in Nuško Drašček ter mešanim pevskim zborom Pomlad iz Novega mesta, so najzaslužnejšim ustanovam, organizacijam in gospodarskim družbam za njihov prispevek k razvoju civilne obrambe in krepitvi odpornosti države podelili priznanja. Plaketo civilne obrambe so prejeli Državni zbor Republike Slovenije, Javni zavod Cankarjev dom, kulturni in kongresni center, Slovenske železnice, Luka Koper, Telekom Slovenije, gospodarsko interesno združenje Grozd obrambne industrije Slovenije, podjetja SSRD, SkyLabs, Sinergise, C-Astral, Proizvodnja zračnih in letalskih plovil, RTC, Guardiaris, računalniške aplikacije in simulacije, Geodetska uprava Republike Slovenije in Občina Ivančna Gorica. Zaslužnim posameznikom pa je bilo podeljenih osem srebrnih medalj za razvoj civilne obrambe ali dolgotrajno delovanje v njej ter devet zlatih medalj za izjemen prispevek k razvoju civilne obrambe ali za dolgotrajno delovanje v njej.

 **Glasbeni nastop Orkestra
Slovenske vojske z Gregorjem
Ravnikom in novomeškim
mešanim pevskim zborom**

CILJ JE VEČJA NEODVISNOST DRŽAVE

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Udeleženci okrogle mize o
slovenski industriji za potrebe
obrambe, varnosti in odpornosti

V počastitev letošnjega dne civilne obrambe so 29. septembra v Kongresnem centru Brdo potekale tri okrogle mize, na katerih so različni strokovnjaki razpravljali o krepitvi odpornosti države. Govorili so o vodi kot neprecenljivem viru, vlogi slovenske obrambne industrije pri krepitvi odpornosti ter o pripadnosti državi.

Prvo okroglo mizo z naslovom Voda – naš neprecenljivi vir: izzivi zaščite in upravljanja v času kriz je z nagovorom odprl minister za naravne vire in prostor Jože Novak. Poudaril je, da je voda osrednji dejavnik odpornosti družbe v času številnih kriz – od podnebnih in zdravstvenih do prehranskih, energetskih in varnostnih. Okroglo mizo je vodil dr. Aleš Bizjak z Ministrstva za naravne vire in prostor, ki predseduje biroju Vodne konvencije. V razpravi so sodelovali dr. Branko Gabrovec z Nacionalnega inštituta za javno zdravje, dr. Marina Pintar z ljubljanske Biotehniške fakultete, Jože Tomec iz Javnega podjetja VOKA SNAGA in Uroš Vajgl z Ministrstva za okolje, podnebje in energijo.

ZAUPATI MORAMO SLOVENSKI ZNANOSTI IN INDUSTRIJI

Na drugi okrogli mizi z naslovom Sloven-

ska industrija za potrebe obrambe, varnosti in odpornosti so sodelovali minister za visoko šolstvo, znanost in inovacije dr. Igor Papič, državni sekretar za obrambo Boštjan Pavlin, direktor Grozda obrambne industrije Slovenije Boštjan Skalar in direktor družbe SkyLabs dr. Tomaž Rotovnik. Okroglo mizo je vodil generalni direktor Direktorata za logistiko Ministrstva za obrambo mag. Željko Kralj. Minister za obrambo mag. Borut Sajovic je v uvodnem nagovoru poudaril, da je ena prednostnih nalog prihodnjih let krepitev sistema civilne obrambe. Spomnil je, da je lanska vaja Odpornost pokazala številne dobre prakse, hkrati pa razkrila, da so nujne nekatere izboljšave. Izpostavil je, da bomo cilje lahko dosegli le z enotnostjo in sodelovanjem, ne pa z ideološkimi delitvami: »Majhni narodi moramo delati in dihati kot eden, če želimo preživeti.« Poudaril je, da morajo strateški projekti napredovati ne glede na politična izhodišča, ter pozval k večjemu zupanju v domače znanje in industrijo. Dodal je, da vlada izvaja številne nove in ambiciozne ukrepe na področjih varnosti, obrambe in civilne zaščite.

POMEMBNO BO POVEZOVANJE MED PODJETJI

Nekaj iztočnic za pogovor je dal mag. Kralj, ki je poudaril, da se obrambni proračun Slovenije vsako leto povečuje – prihodnje leto bo znašal 1,2 milijarde evrov, leta 2027 pa že 1,3 milijarde. Ob tem je izpostavil, da kar dve tretjini obrambnih naročil ostane doma, saj jih izpolnjujejo slovenska podjetja. Na ministrstvu so v zadnjih letih občutno povečali sredstva za raziskave in razvoj, ki letos znašajo 23 milijonov evrov oziroma dva odstotka obrambnega proračuna, prihodnje leto pa bodo narasla na približno 25 milijonov evrov. Slovenija trenutno sodeluje v 45 mednarodnih in 87 nacionalnih obrambnih projektih. Kralj je poudaril uspešno udeležbo slovenskih podjetij in raziskovalnih ustanov na razpisih Evropskega obrambnega sklada, pri čemer je Slovenija med najuspešnejšimi državami. Aktivno sodeluje tudi v Natovem pospeševalniku inovacij DIANA. Po njegovih besedah ima Slovenija veliko znanja in razvojnega potenciala na obrambnem področju. »Pomembno je, da povezujemo obrambno industrijo in znanost – od visokotehnoloških podjetij do manjših proizvodnih obratov,« je poudaril. Dodal je, da je dodana vrednost na zaposlenega v slovenski obrambni industriji za 40 odstotkov višja od državnega povprečja. Poudaril je tudi potrebo po vključevanju celotne slovenske industrije v obrambno verigo. Državni se-

retar Pavlin je ocenil, da je bilo v zadnjih letih narejeno izjemno veliko pri razvoju slovenske obrambne industrije. Ta je bila namreč še pred kratkim na bistveno nižji ravni, danes pa se vse bolj uveljavlja kot pomemben del slovenskega gospodarstva. Po njegovih besedah preboj ni posledica zgolj finančnih vlaganj, temveč predvsem učinkovitega povezovanja raziskovalnih dejavnosti, Ministrstva za obrambo in Slovenske vojske z domačo industrijo. »Na obrambnem ministrstvu smo si prizadevali integrirati raziskave, ki jih obramba potrebuje, ter k temu pritegniti čim več slovenskih podjetij,« je pojasnil Pavlin in dodal, da se bo število vključenih podjetij še povečevalo. Poudaril je, da obramba ni zgolj orožje, temveč precej širše področje, ki sega od preskrbe z vodo in prehrano do visokotehnoloških sektorjev, kot so umetna inteligenca in vesoljske tehnologije. Kot eno izmed osrednjih nalog je navedel povezovanje podjetij v konzorcije, ki omogočajo skupno sodelovanje pri razpisih ter razvoj izdelkov, ki jih potrebuje Slovenska vojska. Tak pristop prinaša tudi gospodarsko prednost, saj so domače rešitve pogosto cenovno ugodnejše od tujih. Pomemben pristop pri razvoju je po Pavlinovih besedah tudi javno pozivanje podjetij, s katerim ministrstvo pridobiva informacije o njihovih zmogljivostih in interesih. »Najpomembnejše je, da se podjetja med seboj povezujejo. Enotnost je temelj civilne obrambe – konkretno povezovanje države, družbe in gospodarstva,« je poudaril. Kot največja izziva je omenil industrializacijo in financiranje. Predstavil je tudi holding DOVOS, ki bo podjetjem pomagal pri trženju, iskanju ustreznih finančnih struktur in industrijskem preboju. Pavlin je razkril tudi načrte ministrstva na področju vesoljskih tehnologij: v kratkem bodo oblikovali geoinformacijsko središče dvojne rabe, ki bo služilo obrambnim in civilnim potrebam države. Slovenija se želi vključiti tudi v evropske vesoljske projekte in razviti lastne satelitske zmogljivosti, kar bi državi omogočilo večjo samostojnost na strateških področjih. Ob koncu je Pavlin opozoril, da nestabilne razmere v Evropi vplivajo tudi na Slovenijo. Spremembe v geopolitičnem prostoru prinašajo tveganja za dobavne verige in logistične poti. »Preveč smo odvisni od drugih, kar je posledica globalizacije. Vse, kar danes delamo na področju civilne obrambe, je korak k večji samooskrbi in samozadostnosti države,« je sklenil. Boštjan Skalar, direktor Grozda obrambne industrije Slovenije, je izrazil zadovoljstvo, ker domača industrija postaja vse pomembnejši partner pri oblikovanju obrambnih politik in projektov. Po njegovih besedah grozd hitro raste prav zaradi večjega razumevanja pomena varnosti in nujnosti vlaganj v domačo verigo. »Več kot bomo vlagali v domačo industrijo, bolj bomo odporni,« je dejal. Spomnil je, da se je število članov grozda v zadnjem letu povečalo, kar potrjuje, da je zanimanje za sodelovanje v obrambnih projektih vse večje. Kot je poudaril, so izdelki pogosto rezultat sodelovanja več podjetij, kar zahteva dobro usklajenost in skupne cilje. Zato je pozval k večjemu sodelovanju in povezovanju med podjetji ter k enotnosti in oblikovanju jasne strategije za razvoj obrambne in odpornostne politike v Sloveniji. Po njegovem mnenju mora tudi industrija delovati usklajeno, prepoznati najpomembnejše projekte, ki jih lahko izvede doma, in skupaj z državo poiskati ustrezne načine financiranja. Minister za visoko šolstvo, znanost in inovacije dr. Igor Papič je poudaril, da znanosti ne smemo razumeti le kot domeno enega ministrstva. Dejal je, da si sam vedno prizadeva, da se najnovejša znanstvena dognanja čim hitreje prenesejo v prakso, kar zahteva tesno sodelovanje med različnimi ministrstvi. Opozoril je na pomen kibernetске varnosti, kvantnih tehnologij in upravljanja sistemov v kriznih situacijah ter na nujnost vlaganj v infrastrukturo, ki omogoča, da raziskave in inovacije zaživijo v praksi. Papič je poudaril, da se morajo tudi raziskovalne ustanove med seboj tesneje povezovati in preseči tako imenovano »vrtičkarstvo«, ki pogosto zavira sodelovanje. V sodelovanju med ministrstvi za obrambo, digitalno

preobrazbo in gospodarstvo pripravljajo nacionalno kvantno strategijo do leta 2035, saj so kvantne tehnologije po njegovih besedah bistvene za ohranjanje strateške prednosti – tudi na obrambnem področju. V okviru Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije trenutno potekata dva razvojna projekta na tem področju. Cilj je vzpostaviti kompetenčni center za kvantne tehnologije in razviti slovenski kvantni računalnik, ocenjen na približno 20 milijonov evrov. Direktor hitrorastočega podjetja SkyLabs, ki se ukvarja s satelitsko elektroniko, dr. Rotovnik je predstavil izkušnje na področju vesoljskih tehnologij. Poudaril je, da je znanje generator inovativnih idej, iz katerih nastajajo prebojni produkti. Opisal je delo v ekspertni skupini za vesolje in delovni skupini za vesolje Evropske agencije za vesolje, pri katerih poskušajo prepoznati potrebe vesoljskih tehnologij na obrambnem področju. Ekspertna skupina se sestaja nekajkrat na leto, njen cilj pa je ustvarjati mednarodne sinergije ter krepiti evropsko tehnološko neodvisnost. Rotovnik meni, da je zato izjemno pomembno, da se Evropska vesoljska agencija vključuje tudi v slovenske projekte.

O PRIPADNOSTI DRŽAVI IN DRUŽBENIH VREDNOTAH

Na tretji okrogli mizi z naslovom Pripadnost državi – kulturna in socialna vrednota v službi Republike Slovenije so o temi razmišljali predsednica državnega zbora mag. Urška Klakočar Zupančič, znanstvena svetnica Pedagoškega inštituta prof. dr. Eva M. Klemenčič, nekdanji smučarski skakalec Peter Prevc ter pobudnica projekta 5 temeljnih vrednot Slovenije in ustanoviteljica Založbe SKA Petra Škarja. Udeležence je nagovoril državni sekretar za kulturo Matevž Čelik, ki je poudaril, da je pripadnost državi čustvena vez med posameznikom in skupnostjo ter da sta kultura in dediščina pri tem temelj zupanja in povezanosti. Pogovor o pripadnosti državi, domoljubju, spoštovanju temeljnih človekovih pravic, kulturi in temeljnih vrednotah družbe je vodila direktorica Šolskega centra Ljubljana ter predsednica Zveze srednjih šol in dijaških domov Slovenije Nives Počkar.

OB VOJAKIH OD ZIBELKE DO GROBA

BESEDILO Marko Pišlar

FOTO Bruno Toič

Vojaški vikariat Slovenske vojske je 21. septembra praznoval svoj dan in 25-letnico delovanja, saj je bil na ta dan leta 2000 podpisan sporazum med Vlado Republike Slovenije in Slovensko škofovsko konferenco. Vojaški vikariat, ki je organizacijska enota Generalštaba Slovenske vojske, skrbi za duhovno oskrbo pripadnikov Slovenske vojske in njihovih družinskih članov doma ter v mednarodnih operacijah in na misijah v tujini. Ob praznovanju tega pomembnega jubileja, ki so ga zaznamovali s slavnostno mašo na Brezjah na Gorenjskem, smo se pogovarjali z načelnikom Vojaškega vikariata višjim vojaškim uslužbencem XV. razreda Matejem Jakopičem.

KAKO OCENJUJETE 25-LETNO DELOVANJE IN KATERI MEJNIKI NA TEJ POTI SO NAJBOLJ ZAZNAMOVALI DELO VIKARIATA?

Za človeštvo in svet 25 let ni dolga doba, je pa deset let manj, kot je stara Slovenska vojska. S sporazumoma Vlade Republike Slovenije s katoliško in evangeličansko cerkvijo v Republiki Sloveniji je vlada poskrbela za primerljivost Slovenske vojske z drugimi državami, ki so imele duhovno oskrbo vojakov med vso svojo zgodovino. V deželah, v katerih je prevladoval komunistični sistem, pa so bile vojaške škofige ustanovljene po letu 1991. Vojaški vikariat je bil v Sloveniji ustanovljen kot začasna rešitev do ustanovitve vojaškega ordinariata oziroma po domače škofige. Kdaj se bo to zgodilo, mi ni znano. Vem pa, da si je že moj predhodnik častitljivega spomina dr. Jože Plut neumorno prizadeval za čimprejšnjo ustanovitev vojaške škofige. Trenutno Slovenska škofovska konferenca, ki Svetemu sedežu predlaga ustanovitev novih škofig, tudi vojaških, ne kaže večjega interesa, kar je razumljivo, saj na Slovenskem primanjkuje duhovnikov. Vsekakor je bil velik mejnik, ko se je Vojaškemu vikariatu pridružila prva vojaška duhovnica višja vojaška uslužbenka XIV. razreda mag. Violeta Vladimira Mesarič, ki zaseda formacijsko mesto namestnika načelnika vikariata. Naslednji pomemben korak je bila zaposlitev prvih univerzitetnih diplomiranih teologov, ki opravljajo delo pastoralnih asistentov. Za pomemben mejnik v našem delovanju ocenjujem tudi leto 2007, ko je bil prvič v zgodovini Slovenske vojske v mednarodno operacijo napoten bataljon, v katerem je bil tudi vojaški kaplan. Pomembno je bilo še leto 2020, ko sta Vojaški vikariat in Slovenska vojska prvič v zgodovini dobila prostore za pastoralno delovanje z najemom uršulinske cerkve na eminentni in hkrati simbolični lokaciji – nasproti Kongresnega trga v Ljubljani. Vsekakor pa so nas v 25-letnem obdobju zaznamovali mnogi odhodi vojaških kaplanov in pastoralnih asistentov ter prihodi novih sodelavcev.

V SLOVENSKI VOJSKI STE ZAPOSLENI OD LETA 2001. Z VAŠIM PREDHODNIKOM DR. PLUTOM, PRVIM VOJAŠKIM VIKARJEM V SLOVENSKI VOJSKI, STA IMELA POMEMBNO VLOGO PRI VZPOSTAVITVI REDNE DUHOVNE OSKRBE. KAKO SE SPOMINJATE ZAČETKOV TEGA PROJEKTA?

Začetki so bili pionirski. Mlad človek ima vedno rad izzive in se jih ne ustraši. Na začetku Slovenska vojska ni povsem vedela, kaj naj počne z vojaškimi duhovniki, prav tako pa tudi cerkvama ni bilo znano, kaj vojaški kaplani sploh počnejo. Zaradi teh neznank je dr. Plut v raziskovalnem delu svojega službovanja v Slovenski vojski preučil organizacijo duhovne oskrbe v državah Evropske unije in Nata. Ugotovitve je objavil v knjigi *Za pravice človeka*, ki je bila nekaj časa celo obvezno študijsko gradivo na Katedri za obramboslovje ljubljanske Fakultete za družbene vede. Mene so v tistem obdobju napotili na častniško šolo za vojaške kaplane v bazo Borden v Kanadi, kjer sem šolanje končal z odliko. Tam sem pridobil dragocene izkušnje in spoznal organiziranost duhovnih oskrb v Kanadi ter državah, od koder so prihajali moji sošolci. Ko smo razvijali model duhovne oskrbe v Slovenski vojski, smo poskušali iz vseh vojsk v pravni red Republike Slovenije vključiti najboljše prakse in se izogniti negativnim izkušnjam, kot je prozelitizem – torej nagovarjanje v obvezno, režimsko in sistemsko verovanje. Izbrali smo pravo pot, z začetnih bogoslužij pa so se naše delovne obveznosti tako razširile, da jih danes s težavo obvladujemo.

KAKO JE ORGANIZIRANO DELO VOJAŠKEGA VIKARIATA IN KATERE SO NJEGOVE GLAVNE NALOGE?

Pogovor z vojaškim vikarjem

MATEJEM JAKOPIČEM

Vojaški vikariat vodi načelnik, ki ima namestnika za evangeličansko in katoliško cerkev. V formaciji so še pomočnik vojaškega vikarja, vojaški kaplani in pastoralni asistenti. Trenutno nas je dvanajst, vključno s civilno osebo, vojakom po 45. letu, ki skrbi za skladišče Karitasa Vojaškega vikariata na Grmezu. Vojaški vikar je zadolžen za zagotavljanje duhovne oskrbe vsem vojakom, ne glede na njihovo versko prepričanje ali svetovni nazor. Tako moramo zagotoviti duhovno oskrbo tudi pripadnikom pravoslavne ali islamske veroizpovedi, ki trenutno zaradi zakonskih omejitev še nimajo zaposlenih duhovnikov v Slovenski vojski, saj imajo ti več državljanstev, in ne samo slovenskega, kar je pogoj za delo v obrambnih strukturah. Naše dejavnosti so razdeljene v tri temeljne sklope: duhovna oskrba pripadnikov Slovenske vojske doma, duhovna oskrba družinskih članov ter duhovna oskrba v mednarodnem okolju ter v mednarodnih operacijah in na misijah. Doma zagotavljamo možnost pogovora in nasveta, svetujemo poveljnikom o etiki, religijskih in moralnih vprašanjih, pripravljamo pripadnike na sprejem zakramentov, izvajamo bogoslužja ter organiziramo predavanja o etiki in morali, duhovna, verska in družabna srečanja ter romanja. Vključeni smo tudi v predavanja med pripravami na mednarodne operacije in misije ter usposobljeni za delo v poveljstvih zavezništva. Vojaški vikariat skrbi za človekovo dostojanstvo v času življenja, umiranja in po smrti. Duhovna oskrba družinskih članov med drugim obsega pripravo na sprejem zakramentov in njihovo obhajanje – od krstov otrok, obhajil in birm do porok in pogrebnih slovesnosti. Pripravljamo tudi družinska srečanja in tematske delavnice s splošno in versko vsebino ter organiziramo počitnice za otroke pripadnikov doma in v tujini. Duhovna oskrba v mednarodnem okolju ter v mednarodnih operacijah in na misijah pa vključuje sodelovanje na mednarodnih konferencah, regionalna srečanja vojaških kaplanov, vsakoletno udeležbo na mednarodnem romanju vojakov v Lurd in na srečanju protestantskih vojakov v Mejanessu v Franciji ter obiske v mirnodobni strukturi Slovenske vojske v tujini. Zagotavljamo tudi stalno prisotnost vojaškega kaplana v največjih slovenskih kontingentih v mednarodnih operacijah in na misijah, kot sta trenutno misiji na Kosovu in Slovaškem, ter skrbimo za duhovno oskrbo vojakov drugih držav po dogovoru med načelnikom vojaškega vikariata in njihovim vojaškim škofom.

❓ KAKŠNA PA JE VLOGA PASTORALNIH ASISTENTOV?

Pastoralni asistenti so univerzitetni diplomirani teologi z *missio canonico* – dovoljenjem matičnega ordinarija za pastoralno delovanje. Med vojaki so znani kot mali kaplani. Nimajo duhovniškega posvečenja, so pa prejeli krstno duhovništvo, ki pripada vsem krščenim v občestvu cerkve. Iz krstnega duhovništva izhaja poslanstvo življenja po Kristusovem nauku in tradiciji cerkva, katerim pripadamo. Pastoralni asistenti tako delujejo samostojno v enotah Slovenske vojske. Izvajajo priprave na krst, birmo, obhajilo, poroko, katehumenat, predavajo na pripravah na misije o kulturnih, verskih in religijskih značilnostih na območju delovanja napotitve pripadnikov. Skrbijo za vikende meditacij, miklavževanje, obiske grobov pokojnih pripadnikov Slovenske vojske in delujejo v mednarodnih operacijah. Med vsemi drugimi nalogami pa so zadolženi tudi za dobrodelnost vikariata in Slovenske vojske.

❓ KAKO JE S FLUKTUACIJO KADRA IN ZANIMANJEM MLADIH ZA DELOV V VIKARIATU?

Ob srebrnem jubileju je izšel zbornik ob 25-letnici delovanja, v katerem so v zadnjem poglavju navedeni vsi nekdanji pripadniki vikariata od leta 2000 do danes, vključno z življenjepisi. Skupno nas je delovalo 31. Trenutno je prosto eno delovno mesto vojaškega kaplana, ki pa ga cerkve zaradi pomanjkanja kadra ne morejo zagotoviti. Kadar smo v preteklosti zaposlo-

vali v okviru javnih razpisov, se je nanje prijavilo po 20 kandidatov, danes pa le dva ali trije. Pa še med njimi se pogosto izkaže, da ne izpolnjujejo razpisnih pogojev, predvsem zaradi zdravstvenih omejitev, kar je sicer značilno za celotno Slovensko vojsko.

❓ ALI LAHKO PREDSTAVITE STATISTIKO DELA PRETEKLIH 25 LET?

V publikaciji *Sodobni vojaški izzivi* sem pred nekaj leti na 16 straneh opisal delovanje vikariata pri podpori pripadnicam in pripadnikom Slovenske vojske ter njihovim družinskim članom. Med drugim sem v prispevku izpostavil antropološke in sociološke značilnosti vojakov ter vojaških družin. Natančneje so bile predstavljene pravne podlage v Sloveniji, ki so temelj urejenosti podpore tem družinam, ter dejavnosti oddelka za celotno skrb za pripadnike. V sklepnem delu pa sem opozoril na razhajanje med sistemsko organiziranostjo in individualnim pristopom v skrbi za vojaške družine. Do leta 2024 smo krstili 973 otrok pripadnikov Slovenske vojske, opravili 490 cerkvenih porok in 301 birmo. Število pogrebov pripadnikov Slovenske vojske, upokojenih pripadnikov ali najožjih družinskih članov pa je nemogoče prešteti. Temeljno načelo pastoralnih delavcev je, da smo ob vojaki od zibelke do groba. Dvakrat na leto organiziramo tečaj meditacije in duhovne vaje, enkrat na leto pa vikend za žene. Za 14 dni omogočimo počitnice za otroke v

okviru tabora Vera in šport v Moravskih Toplicah, kjer nas že več let prijazno gostijo v evangeličanskem hostlu. Prav tako že 18 let omogočamo počitnice za otroke na avstrijskem Koroškem v sodelovanju z avstrijsko vojaško škofijo. Kot sem dejal v uvodu, pa je sistemsko nemogoče vse predvideti, zato smo v Vojaškem vikariatu znani po individualnem pristopu, kadar je to potrebno.

❓ VAŠA NALOGA JE ZAGOTAVLJATI DUHOVNO OSKRBO VSEM PRIPADNIKOM, NE GLEDE NA NJIHOVO VERO IN SVETOVNI NAZOR, ČE SI TO ŽELIJO. KAKO POSKRIBITE ZA TO?

V preteklih letih je bila večkrat izražena želja po zaposlitvi duhovnikov drugih veroizpovedi – popa srbske pravoslavne cerkve in islamskega hodže. Dobro se spomnim, kako je bilo v času ministrovanja Andreje Katič. Takrat je ministrica dvakrat sprejela takratnega zagrebško-ljubljanskega vladiko Porfirija, ki je danes patriarh srbske pravoslavne cerkve v Beogradu. Pogajanja so bila vedno korektna, zapletlo pa se je pri pogoju enojnega državljanstva, saj imata obe verski skupnosti »duhovnike«, rojene zunaj Republike Slovenije, oziroma ti nimajo le slovenskega državljanstva, zato jih zaradi zakonskih omejitev trenutno ne moremo zaposliti. Večkrat smo o zaposlovanju razpravljali tudi na vladnem odboru za kulturo. Vojaški vikar pa je po pravnem redu odgovoren za zagotavljanje duhovne oskrbe tudi tistim vojakom, ki nimajo svojih verskih predstavnikov.

Versko osebje v Slovenski vojski je odgovorno za to, da imajo vsi vojaki možnost duhovne oskrbe v skladu s svojo veroizpovedjo.

Tako za pravoslavne pripadnike občasno organiziramo bogoslužje v vojašnicah v Slovenski Bistrici, ljubljanskih Mostah ali Kranju. Večkrat smo v pripravo in predavanja pred odhodom na misije povabili imama in pravoslavnega duhovnika, da sta iz prve roke predstavila verovanji. Izkušnje so bile zelo pozitivne. Versko osebje v Slovenski vojski je odgovorno za to, da imajo vsi vojaki možnost duhovne oskrbe v skladu s svojo veroizpovedjo. Tako na primer na misiji na Kosovu vojaški kaplan vojakom muslimanske vere, ki to želijo, ob petkih omogoči udeležbo na molitvah v mošeji, vojakom pravoslavne veroizpovedi pa udeležbo pri pravoslavni liturgiji v pravoslavni samostanih. Tako je pred leti pripadnik Slovenske vojske prejel zakramente v samostanu Visoki Dečani.

❓ KAKO JE PODROČJE DUHOVNE OSKRBE ORGANIZIRANO V NAM PRIMERLJIVIH VOJAŠKIH ORGANIZACIJAH IN KAKO BI OCENILI DANAŠNJE STANJE V SLOVENSKI VOJSKI?

Organiziranost duhovne oskrbe v državah Evropske unije in Nata ter Partnerstva za mir je različna. Skupni imenovalac pa je, da so duhovniki v uniformi, razen v Nemčiji, ter da materialno skrb za duhovnike zagotovi vojska, le v primeru Estonije so na plačilni listi cerkve. Prav vse države Evropske unije in Nata imajo ustanovljene vojaške škofije, tudi Bosna in Hercegovina kot večinsko muslimanska država. Slovenija je na tem področju še izjema, zato nas čaka še nekaj dela. Do zdaj nam je uspelo najemniško pridobiti pastoralni center v uršulinskem samostanu v Ljubljani, vključno s souporabo cerkve. Ostaja pa želja, da se konča postopek denacionalizacije križevniške cerkve in jo ljubljanski festival dokončno preda križniškemu redu v Republiki Sloveniji. Ta pa jo nato preda v 99-letni brezplačni najem Vojaškemu vikariatu in Slovenski vojski. V tej smeri so namreč do zdaj potekali dogovori. Drži pa, da preteklosti ne moremo spremeniti, prihodnost je še negotova, zato smo hvaležni za vse, kar imamo danes.

❓ KAJ SI ŽELITE OB SREBRNEM JUBILEJU VIKARIATA?

Najprej se iz srca zahvaljujem Bogu in vsem ministrom za obrambo ter načelnikom Generalštaba Slovenske vojske. Posebej sem hvaležen sodelavkam in sodelavcem iz Vojaškega vikariata, ki so bili med pripadnicami in pripadniki Slovenske vojske dobro sprejeti. Vsem njim kot tudi drugim delavcem za mir na Ministrstvu za obrambo želim, da bi na svetu čim prej zavladal mir v srcih. Potem bo tudi v okolici. Mir in vse dobro.

SLOVENIJO OBISKAL GENERALNI SEKRETAR NATA

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Nato

V ponedeljek, 13. oktobra 2025, je generalni sekretar Nata Mark Rutte obiskal Slovenijo, kjer je nagovoril udeležence 71. letnega zasedanja Parlamentarne skupščine Nata. Šlo je za prvi takšen obisk po sedmih letih in hkrati za prvi obisk v Sloveniji, odkar je Rutte nastopil funkcijo generalnega sekretarja zavezništva.

Na vrhu Nata, ki je junija potekal v Haagu, so se zaveznice dogovorile, da bodo za obrambo namenile pet odstotkov svojega bruto domačega proizvoda, pospešile proizvodnjo orožja ter še naprej odločno podpirale Ukrajino. Generalni sekretar Nata Mark Rutte je v svojem nagovoru pred udeleženci zasedanja parlamentarne skupščine v Ljubljani poudaril, da Nato stopa korak naprej, ter izpostavil, da evropske zaveznice in Kanada občutno povečujejo obrambne naložbe in širijo proizvodne zmogljivosti. Eden pomembnejših dosežkov haaškega vrha je napredek nove Natove pobude Prednostni seznam potreb Ukrajine, prek katere je bilo v prvih dveh mesecih Ukrajini že posredovanih za dve milijardi ameriških dolarjev nujne vojaške opreme. Po Ruttejevih besedah ta oprema državi ne omogoča le, da ostaja v boju, temveč tudi rešuje življenja. Rutte je poudaril pomen politične vključenosti in pozval poslance, naj v svojih državah povečajo ozaveščenost javnosti in vlad o prednostnih nalogah zavezništva ter varnostnih grožnjah, s katerimi se spoprijemamo. »Živimo v nevarnem svetu, tveganja za našo varnost segajo daleč,« je opozoril in dodal, da trenutni izzivi v kolektivni varnosti dokazujejo, zakaj je pomembno, da v Natu delujemo skupaj. Po njegovih besedah bo večje vlaganje v obrambo zaveznikom omogočilo, da bodo lahko bolje zaščitili kritično infrastrukturo, varovali digitalna omrežja, okrepili odpornost družb ter izboljšali civilno pripravljenost. Rutte je ob tem pohvalil slovensko podporo Ukrajini ter pozdravil najavo novega slovenskega prispevka k naslednjemu svežnju Natove pobude, namenjene dobavi ključne opreme za Ukrajino. Dodal je, da slovenska zaveza k povečevanju obrambnih vlaganj zagotavlja, da ima Nato zmogljivosti in sile, potrebne za varnost ljudi.

Med obiskom v Sloveniji se je Rutte srečal tudi z gostiteljem, predsedni-

Rutte je pred udeleženci parlamentarne skupščine poudaril, da Nato stopa naprej.

kom vlade dr. Robertom Golobom, predsednico republike dr. Natašo Pirc Musar ter predsednico državnega zbora Urško Klakočar Zupančič. Generalni sekretar Nata in predsednik slovenske vlade sta v pogovoru izpostavila najpomembnejše naloge in izzive, s katerimi se zaveznitvo trenutno spoprijema pri zagotavljanju varnosti svojih članic, pri čemer sta posebno pozornost namenila uresničevanju zavez iz haaške deklaracije. Izmenjala sta tudi poglede na varnostne razmere na bližnjem vzhodu, v Ukrajini in na Zahodnem Balkanu, kar je za Slovenijo še posebej pomembno. Dr. Golob je po srečanju z generalnim sekretarjem zavezništva dejal, da je Nato zaveznitvo, ki temelji na vrednotah demokracije in pravne države, kar za majhne države, kot je Slovenija, predstavlja najboljšo garancijo za kolektivno varnost. Rutte pa je izpostavil aktivno vlogo Slovenije v zavezništvu ter se predsedniku vlade in Sloveniji zahvalil za prizadevanja, ki sledijo zavezam iz Haaga, za slovenski prispevek k Natovim operacijam in misijam v Iraku in na Kosovu ter za sodelovanje Slovenske vojske v okviru Natovih sil na vzhodnem krilu zavezništva v Latviji in na Slovaškem.

Generalni sekretar Nata se je slovenskemu gostitelju zahvalil za prizadevanja, ki sledijo zavezam iz Haaga.

SLOVENIJA V SVETU PRELOMNIC

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

V Parku vojaške zgodovine v Pivki je v petek, 17. oktobra, potekala okrogla miza z naslovom Slovenija v svetu prelomnic: varnost, odpornost in strateške izbire, na kateri so sodelujoči razpravljali o vlogi Slovenije v spremenjenem geopolitičnem in varnostnem okolju Evrope ter o odzivanju na različne krize. Okroglo mizo je v sodelovanju s Centrom za evropsko prihodnost in Zvezo slovenskih častnikov organiziral Park vojaške zgodovine. V razpravi, ki jo je vodila Katja Geršak iz Centra za evropsko prihodnost, so sodelovali minister za obrambo mag. Borut Sajovic, državni sekretar v Kabinetu predsednika Vlade Republike Slovenije Vojo Volč ter predsednik Evro-atlantskega sveta Slovenije in profesor dr. Iztok Prezelj s Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani.

Ob vse bolj negotovih političnih razmerah, ki jih povzročajo vojna v Evropi, vse bolj napeti odnosi med Kitajsko in Združenimi državami Amerike ter naraščajoče hibridne in kibernetične grožnje, postajajo vprašanja varnosti in strateške odpornosti vse pomembnej-

Na okrogli mizi so sodelovali državni sekretar Volk, minister Sajovic in profesor Prezelj.

ša. Tudi Slovenija, ki je članica Evropske unije in Nata, se na varnostnem področju zaradi svojih naravnih in geografskih danosti ne more izogniti globalnemu dogajanju.

Minister za obrambo mag. Borut Sajovic je poudaril, da si Slovenije brez članstva v Evropski uniji in Natu ob velikih geopolitičnih spremembah, ki smo jim v zadnjih letih priča po svetu, ne moremo predstavljati. Izpostavil je pomen enotnosti na nacionalni ravni in dejal, da mir in varnost nista samoumevna, temveč ju je treba nenehno negovati. Mag. Sajovic je izpostavil tudi pomen konkretnih dejanj za krepitev odpornosti, pri čemer se je zavzel za nadaljnjo posodobitev Slovenske vojske, saj si po njegovi oceni njeni pripadniki zaslužijo najboljšo in najsodobnejšo opremo. Ob tem je poudaril tudi razvoj tehnologij za dvojno rabo in vlogo slovenske obrambne industrije, saj naša podjetja v mednarodnem okolju dosegajo odlične razvojno-raziskovalne rezultate, pri čemer pa je treba poskrbeti tudi za industrializacijo njihovih visokotehnološko naprednih proizvodov.

Državni sekretar za nacionalno in mednarodno varnost v Kabinetu predsednika Vlade Republike Slovenije Vojo Volč je v svojem nastopu poudaril, da je enotnost temelj evropske varnosti, in izrazil zadovoljstvo, da varnost danes razumemo večplastno – kot kombinacijo vojaške, zaščitno-reševalne, gospodarske in širše družbene odpornosti. Izpostavil je tudi dejstvo, da se v današnji družbi krepi zavedanje, da mir ni zastoj, zato je treba več vlagati v svojo varnost in krepiti obrambne zmogljivosti države ter strateško odpornost družbe. Predstojnik obramboslovnega raziskovalnega centra Fakultete za družbene vede profesor dr. Iztok Prezelj je v svojem razmišljanju opozoril na kompleksnost današnjih varnostnih groženj, ki se kažejo tudi v obliki hibridnega vojskovanja. Ob tem je pohvalil naraščajoče število aktivnosti, ki preigravajo različne scenarije za 360-stopinjsko odpornost. Ob koncu je poudaril, da sta slovenski razvojni potencial in znanje izjemna, zato je treba zagotoviti institucionalne spodbude za industrializacijo domačih inovacij ter poskrbeti za vključevanje slovenskih podjetij v grozde proizvajalcev znotraj Evropske unije. Okrogla miza je bila priložnost za razmislek o vlogi Slovenije v spremenjenem geopolitičnem in varnostnem okolju Evrope. Na njej so obravnavali ključna vprašanja, kot so: kako se bo Evropska unija dolgoročno odzvala na krize, katere so morebitne posledice za majhne države, kot je Slovenija, zakaj je strateška odpornost pomembna za prihodnost države in kako slovenska javnost dojema varnost ter večja vlaganja v krepitev odpornosti in obrambo.

NATOVA PODPORA UKRAJINI

BESEDILO SSK

FOTO Nato in Borut Podgoršek

V Bruslju sta 15. septembra potekali srečanje obrambnih ministrov Nata in zasedanje obrambnih ministrov Evropske unije, ki se ju je udeležil tudi slovenski obrambni minister mag. Borut Sajovic.

Srečanje je bilo namenjeno predvsem razpravi o nadaljnjem utrjevanju zavezniške odvrtačne in obrambne drže na podlagi odločitev in zavez, sprejetih na vrhunskem zasedanju v Haagu. Ministri so razpravljali o napredku pri izvajanju novih Natovih ciljev zmogljivosti ter pri tem pozitivno ocenili trenutno odvrtačno in obrambno držo zavezništva ter potek Natovih misij in operacij. Prav tako so ocenili korake pri uresničevanju novega obrambnega investicijskega načrta in razpravljali o nadaljnjih ukrepih za doseg sprejetih ciljev. Zaveznice že dosegajo občuten napredek pri povečevanju obrambnih izdatkov in krepitvi obrambne industrije, vendar je za doseg ciljev zmogljivosti potrebnega še veliko dela. Povečana proizvodnja obrambne industrije je bistvena za dolgoročno odpornost in pripravljenost zavezništva.

Poseben poudarek srečanja je bil namenjen nadaljnji podpori Ukrajini, o čemer so ministri razpravljali na seji Sveta Nato-Ukrajina, skupaj z ukrajinskim ministrom za obrambo Denisom Šmigalom in visoko predstavnico Evropske unije Kajo Kallas. Medtem ko se nadaljujejo prizadevanja za končanje vojne in doseg trajnega miru, ostaja pomembno, da Ukrajina za svojo obrambo

Zasedanja ministrov Nata v Bruslju se je udeležil tudi mag. Sajovic.

prejme nujno vojaško pomoč. Nato ima osrednjo vlogo pri usklajevanju te pomoči s seznama prednostnih ukrajinskih zahtev, s čimer se omogoča zagotavljanje opreme iz Združenih držav Amerike s financiranjem iz držav članic zavezništva. Srečanje v Bruslju je tako predstavljalo nadaljevanje prizadevanj za utrditev Natove kolektivne obrambe, povečanje obrambnih zmogljivosti in zagotavljanje dolgoročne varnosti tako Evrope kot evro-atlantskega prostora. »Zavezništvo je za Slovenijo ključno in nujno,« je po srečanju povedal minister Sajovic in dodal, da čeprav smo daleč od frontne črte, smo del zavezništva in moramo biti enotni ter solidarni, saj resne in zaostrene razmere zahtevajo veliko sodelovanja in ukrepov. »Naša dolžnost je, da Ukrajincem materialno in finančno pomagamo ter jih podpiramo in jih ne pustimo samih,« je dejal minister Sajovic. Enako razmišljajo tudi v drugih zaveznicah, saj se je pobudi o prednostnih ukrajinskih zahtevah pridružilo že približno 20 držav. Državi je treba pomagati na vse mogoče načine. Slovenija je zato namenila izdatna sredstva za obrambo proti dronom in za protizračno obrambo, da bodo ukrajinska mesta in civilisti bolje zaščiteni. Za sredstva, ki jih je Slovenija Ukrajini zagotovila iz proračuna Ministrstva za obrambo, sta se ministru Sajovicu zahvalila ukrajinski in ameriški obrambni minister Denis Šmigal in Pete Hegseth. Minister Sajovic se je v Bruslju na delovni večerji sestal še z obrambnimi ministri Evropske unije v okviru Sveta za zunanje zadeve Evropske unije. Poudarek pogovorov je bil na uresničevanju vsebine Bele knjige o evropski obrambni pripravljenosti 2030 in Načrta za ponovno oborožitev Evrope. Govorili so tudi o pripravi Načrta obrambne pripravljenosti 2030.

Ameriški obrambni minister Hegseth se je zahvalil slovenskemu ministrskemu kolegu za nadaljnjo podporo Ukrajini.

ZDRUŽENI ZA MIR

BESEDILO kapitan Boris Geršak,
obrambni predstavnik RS pri OZN
FOTO Marko Pišlar

Dan Združenih narodov zaznamujemo 24. oktobra, v spomin na leto 1945, ko je začela veljati Ustanovna listina Združenih narodov. Ta dokument, ki je utemeljil mednarodni red po drugi svetovni vojni, še danes predstavlja okvir za skupno prizadevanje držav za mir, varnost in spoštovanje mednarodnega prava. Za Slovenijo, ki kot nestalna članica Varnostnega sveta sodeluje pri odločanju o miru in varnosti, ima ta dan poseben pomen. Članstvo v najvišjem varnostnem organu Združenih narodov potrjuje zaupanje mednarodne skupnosti in hkrati nalaga odgovornost, da država prispeva k stabilnosti in varnosti sveta, tudi z vojaško in obrambno prisotnostjo v okviru Združenih narodov.

Obrambna in varnostna politika Ministrstva za obrambo temelji na načelih multilateralizma in kolektivne odgovornosti. V svetu, v katerem so grožnje globalne in medsebojno prepletene, ostaja sodelovanje znotraj Združenih narodov temelj trajne stabilnosti. Slovenija prek svojega obrambnega sistema in v skladu z vrednotami Združenih narodov s strokovnostjo, izkušnjami in zavezanosjo prispeva k ohranjanju mednarodnega miru. Mirovne operacije predstavljajo ključno in najvidnejše orodje mednarodne skupnosti za zagotavljanje globalnega miru, stabilnosti in pomoči državam pri vzpostavljanju trajnega miru po konfliktih. Slovenija že več desetletij sodeluje v mirovnih operacijah Združenih narodov, pri čemer njeni pripadniki s strokovnostjo in predanostjo prispevajo k stabilizaciji kriznih območij. Njihova prisotnost na različnih misijah potrjuje pripravljenost države, da prevzame svoj del odgovornosti za globalni mir.

Poleg neposredne prisotnosti na misijah pa naša država prispeva tudi k financiranju izvenproračunskih projektov Združenih narodov v podporo mi-

rovnim operacijam. Na letošnji ministrski konferenci v Berlinu je država predstavila pomembne nove zaveze, med katerimi je tudi zagotavljanje tehnoloških sredstev in opreme, ki enotam omogočajo izboljšano situacijsko zavedanje ter učinkovit prispevek k varnosti mirovnikov. Svoje strokovno znanje in izkušnje Slovenija prispeva tudi s Centrom za izobraževanje in usposabljanje za sodelovanje v mirovni operaciji in na misijah, ki izvaja specializirana usposabljanja za civiliste, policijo in vojaško osebje, s čimer krepi pripravljenost in interoperabilnost enot. Članstvo v Varnostnem svetu Sloveniji omogoča sodelovanje pri oblikovanju odločitev o mirovni mandatih, sankcijskih režimih in kriznih odzivih. Z uravnoteženim pristopom in zagovarjanjem političnega dialoga prispeva k učinkovitejšim in prožnejšim mirovnim operacijam, ki združujejo civilne, vojaške in policijske komponente. Obrambni sistem s svojimi zmogljivostmi in strokovnim prispevkom omogoča uresničevanje nacionalnih in mednarodnih zavez. V sodelovanju z drugimi državami krepi operativne sposobnosti mirovni sil Združenih narodov ter prispeva k razvoju standardov, ki temeljijo na spoštovanju človekovih pravic, zaščiti civilistov in odgovornem ravnanju vojaškega osebja. Svet se spoprijema z novimi in kompleksnimi varnostnimi izzivi – od konfliktov in kibernetičnih groženj do širjenja dezinformacij in podnebno pogojenih kriz. Vsi ti izzivi zahtevajo enoten in odgovoren odziv, zato Slovenija ostaja trdno zavezana multilateralizmu, partnerstvu in mednarodnemu pravu, saj verjame, da je mir rezultat sodelovanja, ne tekmovanja.

Ob dnevu Združenih narodov Slovenija potrjuje svojo zavezanosť mirovnim prizadevanjem v vseh razsežnostih, od politične, finančne in vsebinske podpore do prisotnosti svojih pripadnikov na terenu. Kot članica Varnostnega sveta in odgovorna članica mednarodne skupnosti ostaja zanesljiva partnerica v prizadevanjih za svet, v katerem varnost in mir temeljita na sodelovanju, zaupanju in spoštovanju mednarodnega prava.

Slovenska vojska od spomladi zopet sodeluje v misiji Združenih narodov na Cipru.

✚ Prikaz uporabe transportnega brezpilotnega letala pri prenosu tovora

✔ Usposabljanje je temeljilo na gornjskih veščinah.

vojaki obvladati vse veščine gorskega bojevanja. Na podlagi izkušenj iz Ukrajine prilagajamo koncepte, doktrine in taktike, da ugotovimo, kako nove tehnologije, predvsem uporaba brezpilotnikov, najbolj delujejo v gorah,« je dodal polkovnik Holc. Obenem se center skladno s standardi zavezništva preusmerja od mirovnih misij k pripravam na kompleksnejše oblike sodobnega bojevanja, kar zahtevajo spremenjene varnostne razmere v svetu. V desetih letih delovanja je Natov center odličnosti za gorsko bojevanje postal vozlišče idej in izkušenj držav članic. Razvili so koncepte, doktrine ter izvedli številne delavnice in druge dogodke. Polkovnik Holc je ob koncu poudaril, da je največji dosežek centra usklajeno delovanje zavezniških enot v najzahtevnejših gorskih razmerah.

NA ZVEZDI TRIGLAVA UPORABILI NAPREDNE TEHNOLOGIJE

BESEDILO Primož Čekada
FOTO Bruno Toič

Vadbene aktivnosti so
bile podprte z letalsko
podporo Slovenske vojske. ✚

Na območju Gorenjske je od 22. septembra do 10. oktobra potekala že deseta mednarodna vojaška vaja Zvezda Triglava 2025, na kateri so pripadniki Slovenske vojske ob podpori zavezniških oboroženih sil podnevi in ponoči na različnih reliefih ter v spremenljivih vremenskih razmerah preverili taktično delovanje 132. gorskega bataljona 1. brigade, vključno s preverjanjem povezljivosti z oboroženimi silami drugih držav. Namen vaje je bil preizkusiti pripravljenost, povezljivost in uporabo sodobnih tehnologij za delovanje v zahtevnem gorskem okolju.

TAKTIČNA VAJA Z LETALSKO PODPORO

Vaja Zvezda Triglava je potekala v več fazah. Od 27. septembra do 3. oktobra so se udeleženci v okolici Bohinjske Bele usposabljali predvsem v individualnih vojaško-gornjskih veščinah, kot sta plezanje in prečkavanje naravnih ovir, ter v kolektivnih nalogah iz taktike delovanja manjših taktičnih enot v gorah z uporabo manevrskega streliva. V nadaljevanju vaje, od 5. do 8. oktobra, so udeleženci na območju Jelovice in Ratitovca izvedli taktično vajo bataljonske ravni z uporabo manevrskega streliva in pirotehničnih sredstev ob sodelovanju letalske podpore Slovenske vojske. Na vaji je sodelovalo približno 300 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske ter okoli 200 zavezniških vojakov iz Italije, Kanade, Madžarske, Nizozemske, Severne Makedonije, Španije in Združenih držav Amerike.

GORSKO BOJEVANJE V ČASU NOVIH TEHNOLOGIJ

V torek, 30. septembra, je na vadišču Mačkovec pri Bohinjski Beli potekal predstavitveni dan za visoke goste in medije, ki so ga spremljali predstavniki Slovenske vojske in sodelujočih zavezniških oboroženih sil. Posebno pozornost so namenili uporabi brezpilotnih letalnikov, ki postajajo vse pomembnejši del sodobnega bojevanja. Med prikazom delovanja enot je brezpilotnik spremljal dogajanje na bojišču in omogočal neposreden prenos slike na veliki zaslon. Prikazali so tudi uporabo tovrnega brezpi-

lotnega letala, ki je sposobno prenašati tovor, težak do 50 kilogramov. Z njim so vojaki, ki so prečkali reko z vravno žičnico, prepeljali minomete in strelivo čez vodno oviro. Prvič so tako na vaji v Sloveniji prikazali logistično podporo z brezpilotniki v realističnih terenskih razmerah. Podpolkovnik Danilo Klinar, poveljnik 132. gorskega bataljona in vodja večnacionalnega bataljona za gorsko bojevanje, je poudaril, da vaja Zvezda Triglava krepi povezljivost in sodelovanje z zavezniki. »Na vaji sodelujemo v mešanih ekipah tujih in domačih pripadnikov, kar nam omogoča izmenjavo izkušenj in primerjavo zavezniških pristopov. Interoperabilnost med zavezniki je na odlični ravni,« je ocenil podpolkovnik Klinar.

DESET LET SLOVENSKE ODLIČNOSTI V GORSKEM BOJEVANJU

Dinamičen prikaz na vaji Zvezda Triglava so si ogledali tudi predstavniki sodelujočih držav v Natovem centru odličnosti za gorsko bojevanje, ki so se dopoldne v Poljčah na Gorenjskem udeležili slovesnosti ob desetletnici delovanja centra. Direktor centra polkovnik Leon Holc je izpostavil pomen razvoja doktrin in uporabe novih tehnologij v pogojih gorskega bojevanja. »Slovenija je gorata država, zato morajo naši

PREVERILI UKREPANJE OB JRKB- NEVARNOSTI

BESEDILO 18. BJRKBO
FOTO Miha Prijatelj

O d 6. do 10. oktobra je pod vodstvom 18. bataljona za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo potekala vaja Falco. V vadbene aktivnosti sta bila vključena 18. bataljon s 1. in 2. večnamensko četo ter četo mobilnih laboratorijev in 14. inženirski bataljon z enoto za uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev. Cilj vaje je bil preveriti sodelovanje med 18. bataljonom za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo ter civilnimi strukturami sistema zaščite in reševanja v Republiki Sloveniji pri odzivanju na množično nesrečo, v kateri so uporabljene kemične ali biološke snovi.

PREVERJALI INTEROPERABILNOST S STRUKTURAMI SISTEMA IN REŠEVANJA

Vaja Falco se je začela s prihodom sodelujočih enot v Vojašnico Petra Petriča v Kranju, kjer je sedež 18. bataljona

Ukrepanje ob kontaminaciji
potniškega letala

Dekontaminacija
izvidniških vozil Kobra

za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo. Po postroju sodelujočih enot in izdanem ukazu za delovanje ter pripravo specialistične opreme se je vaja nadaljevala s sodelovanjem 18. bataljona s civilnimi strukturami sistema zaščite in reševanja. Scenarij vaje v širši okolici Kranja je predvideval večjo prometno nesrečo, najdubo neeksplozivnega ubojnega sredstva in triažo poškodovanih. Cilj vadbene aktivnosti je bil preveriti interoperabilnost, koordinacijo postopkov ter vzpostavitev učinkovitega in jasnega opozarjanja in poročanja.

JEDRSKO, RADIOLOŠKO, KEMIČNO IN BIOLOŠKO IZVIDOVANJE, VZORČENJE TER DEKONTAMINACIJA

V Vojašnici Stanislava Požarja v Pivki je potekal del vaje, ki je bil namenjen radiološkemu, kemičnemu in biološkemu izvidovanju, pri čemer so izvidniki pregledovali območje, merili stopnjo kontaminacije ter posredovali podatke poveljstvu. Pri tem so uporabljali merilne naprave, detektorje in lahka izvidniška vozila Kobra 4 x 4, ki omogočajo natančno določitev vrste in obsega nevarnosti. Zbrani podatki so pomembni za nadaljnje odločitve o gibanju enot, dekontaminaciji in

zaščiti sil. Izvidniške ekipe so delovale usklajeno z logističnimi in zdravstvenimi zmogljivostmi, kar je omogočilo celovit ter učinkovit pristop k obvladovanju posledic kontaminacije. Pripadniki čete mobilnih laboratorijev za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo so izvajali postopke vzorčenja iz različnih virov – tal, vode in površin vozil. Namen aktivnosti je bil preveriti natančnost postopkov in dosledno uporabo zaščitne opreme. Vsak odvzeti vzorec je bil skrbno označen, dokumentiran in pripravljen za transport do mobilnega laboratorija, kjer so opravili preliminarno analizo. Pravilno opravljeno vzorčenje namreč omogoča hitro prepoznavo nevarnih snovi in ustrezno odzivanje poveljstev v realnih razmerah. Na vaji so posebno pozornost namenili dekontaminaciji osebja in vojaške tehnike, kar je pomembno za varno nadaljevanje delovanja enot po izpostavljenosti kontaminaciji. Pripadniki obeh večnamenskih čet iz sestave 18. bataljona za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo so izvedli dekontaminacijo oklepnih vozil in oseb, pri čemer so uporabili mobilne dekontaminacijske sisteme ter specializirano opremo za razkuževanje. Ta postopek poteka po natančno določenih fazah, od preverjanja stopnje kontaminacije in odstranitve zaščitnih oblačil do čiščenja in preverjanja učinkovitosti dekontaminacijskega postopka.

Z VAJO POTRDILI VISOKO STROKOVNO RAVEN USPOSOBLJENOSTI

Zaključek vaje je potekal v bližnji okolici letališča Jožeta Pučnika na Brniku, kjer so preverjali usklajen odziv, postopke dekontaminacije in laboratorijske analize v primeru kontaminacije

Izvidovanje in zaščita
nevarnega območja

Predstavitev zmogljivosti
civilnih struktur sistema
zaščite in reševanja

potniškega letala z neznanim agensom ter izvedli uničenje sumljive prtljage, za kar so poskrbeli pripadniki enote za uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev iz sestave 14. inženirskega bataljona. Letošnja vaja Falco je potrdila visoko strokovno raven usposobljenosti pripadnikov 18. bataljona za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo ter sodelujočih enot in njihovo sposobnost učinkovitega ukrepanja v primeru jedrskih, radioloških, kemičnih in bioloških incidentov na civilni infrastrukturi, pri izvajanju dekontaminacijskih postopkov ter vzorčenju in identifikaciji sumljivih snovi ter predmetov. Izvedba vaje je prinesla dragocene izkušnje glede operativne logistike, medresorskega sodelovanja, zaščite osebja ter uporabe sodobnih dekontaminacijskih tehnologij in postopkov vzorčenja. Naučene lekcije in pridobljene izkušnje bodo upoštevane pri posodobitvi in poenotenju standardnih operativnih postopkov v podenotah 18. bataljona za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo.

Ob koncu vaje so nekateri udeleženci in enote prejeli posebna priznanja iz rok poveljnika 18. bataljona za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo podpolkovnika Primoža Savinška.

V OKVIRU DESETE OBLETNICE PREDSTAVILI TUDI EKSOSKELETON

BESEDILO Jerneja Grmadnik in Primož Čekada
FOTO Bruno Toič

V Poljčah je 30. septembra potekal dogodek ob deseti obletnici začetka delovanja Natovega centra odličnosti za gorsko bojevanje. Dogodka so se udeležili vojaški in civilni strokovnjaki, predstavniki držav članic in partneric ter številni visoki gosti s področij gorskega bojevanja, gorništa in sodobnih tehnologij. Ob obletnici je potekala tudi razprava, na kateri so udeleženci govorili o lekcijah iz preteklosti, vlogi Natovih centrov znotraj zavezništva, sodobni izzivih, potrebi po hitrem prilagajanju in novih tehnologijah, ki spreminjajo tudi bojišča v visokogorju.

Na počastitvi desetletnice delovanja sta zbrane nagovorila direktor centra polkovnik Leon Holc in namestnik načelnika Generalštaba Slovenske vojske brigadir Uroš Paternus. Ta je poudaril, da so lahko ponosni na doseženo delo in skupne uspehe, saj so ti rezultat partnerskega sodelovanja. Izpostavil je, da v prihodnosti potrebujemo bojne enote, ki se bodo hitro prilagajale razmeram na bojišču, ter jasen načrt, kako jih podpreti. Poudaril je tudi pomen partnerstva, saj bomo s skupnim delom močnejši in učinkovitejši, obenem pa je opozoril, da je pomemben tudi čas, saj je treba delovati hitro ter odločno. Na koncu se je zahvalil vsem pripadnikom, ki delujejo v okviru centra ter so del njegove desetletne zgodbe. Tudi direktor Holc se je v svojem nagovoru zahvalil pripadnikom centra za njihovo desetletno delo in vizijo. Poudaril je, da so v tem času razvili ne le ustanove, temveč tudi skupnost predanih strokovnjakov, osredotočenih na tehnološki napredek, znanje in zmogljivosti za zahtevno gorsko bojevanje. Opozoril je, da se je svet v zadnjih desetih letih močno spremenil, saj nastajajo nove geopolitične napetosti, zaradi česar so nujni prilagodljive, hitro odzivne enote ter tesno partnerstvo z industrijo in akademsko sfero. Gore niso le fizična ovira, temveč so tudi geostrateškega pomena. Le z inovacijami, praktičnimi rešitvami in integracijo znanja bomo lahko zmanjšali razkorak med konceptom in realnostjo, oblikovali prihodnost gorskega bojevanja, prispevali k odvratanju in okrepili obrambno sposobnost. Prihodnji gorski bojevniki bo moral poleg fizičnih sposobnosti obvladati tudi upravljanje dronov, interpretacijo senzornih podatkov in napredne digitalne sisteme za večdomensko bojevanje v realnem času. Sledila je razprava o gorskem bojevanju v dobi motenj – od nekdanj strateškega zanemarjanja do današnjih tehnoloških prebojev, na kateri so pripadniki centra in vabljeni izmenjali izkušnje, ideje in izzive, s katerimi se to področje spoprijema. Med najpomembnejšimi izzivi so izpostavili nadaljnji razvoj doktrin in standardov, ki se bodo morali prilagajati hitremu tehnološkemu razvoju. Poudarili so pomen inovacij in vlogo brezpilotnih letalnikov ter razpravljali o naučenih lekcijah in prihodnosti bojnega delovanja v visokogorju.

Ena izmed zanimivih inovacij, ki bi se lahko nekoč uporabljala tudi pri gorskem bojevanju, je eksoskeleton. Njegovo delovanje so prikazali na mednarodni vojaški vaji Zvezda Triglava na vadišču Mačkovec. Gre za napravo, ki vojakom pomaga pri gibanju, Slovenska vojska pa jo preizkuša v partnerstvu z Univerzo na Primorskem. Prikaz je potekal z dvema vojakoma, ki sta plezala

po steni. Eden je bil opremljen z električnim eksoskeletonom, drugi pa je bil brez njega, tako da je bilo mogoče njuno zmogljivost neposredno primerjati. Po nekaj minutah plezanja se je jasno pokazalo, da je vojak z eksoskeletonom hitrejši in učinkovitejši. Podpolkovnik Danilo Klinar, poveljnik 132. gorskega bataljona, je pojasnil, da so testi pokazali uporabnost tovrstnih naprav, vendar trenutni modeli še niso dovolj robustni za operativno uporabo v vojski. Poudaril je, da vojska potrebuje opremo, ki je odporna na vodo, udarce in druge ekstremne razmere. Vojak pogosto nosi zelo težak nahrbtnik, kar lahko pri uporabi eksoskeletona negativno vpliva na hrbtenico. Podpolkovnik Klinar je ob tem izpostavil, da ostaja kljub vsem novim tehnologijam, ki pomagajo vojaku na terenu, najpomembnejša fizična pripravljenost. Nobena naprava namreč ne more nadomestiti vzdržljivosti, moči in usposobljenosti vojaka. Polkovnik Leon Holc je pojasnil, da je primarni namen eksoskeletonov pomoč starejšim in osebam z omejeno gibljivostjo, da se lahko lažje in bolj samostojno gibljejo. Kljub temu so ti sistemi koristni tudi za vojsko, zato jih zdaj testirajo v različnih razmerah, tudi v gorskem okolju. Uporabljajo elektronske in neelektronske različice eksoskeletonov, saj želijo preveriti njihovi učinkovitost in zanesljivost.

Med zanimivimi inovacijami so predstavili eksoskeleton.

CILJ JE KREPITI POVEZAVO IN SODELOVANJE MED PODJETJI

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Pri izvedbi prvega sejma obrambne industrije v Sloveniji SIDEC so sodelovali Ministrstvo za obrambo, Slovenska vojska in Grozd obrambne industrije Slovenije (GOIS). Neodvisno gospodarsko interesno združenje slovenskih podjetij, ki delujejo na področjih, povezanih z obrambo, varnostjo in visokimi tehnologijami, povezuje podjetja, raziskovalne ustanove ter druge organizacije, ki prispevajo k razvoju slovenske obrambne in varnostne industrije. Deluje kot most med gospodarstvom, Ministrstvom za obrambo in Slovensko vojsko. O pomenu sejma SIDEC, sodelovanju z ministrstvom in o prihodnosti slovenske obrambne industrije smo se pogovarjali z direktorjem grozda Boštjanom Skalarjem.

? V GOIS V ZADNJEM ČASU OPAŽATE IZJEMEN PORAST ČLANSTVA. KAKŠNE SO TRENUTNE ŠTEVILKE?

Ob ustanovitvi pred 17 leti smo imeli okoli 16 članov, lani že 58, danes jih je 155, skupaj z novimi prijavami pa bo v grozdu več kot 170 podjetij. To kaže, da je v Sloveniji velik interes celotne industrije, ne le tiste, ki deluje neposredno na obrambnem področju. Slovenija ima veliko znanja, vrhunsko usposobljen kader in tehnološko močna podjetja. Težava pa je, da smo večinoma dobavitelji v tujih obrambnih verigah. Naš cilj je okrepiti domačo obrambno verigo, zato je sodelovanje z Ministrstvom za obrambo bistveno. Ministrstvo namreč vsako leto v raziskovalno-razvojne projekte vlaga okoli 23 milijonov evrov, pri čemer sodeluje tudi veliko naših članov. Zadnja leta opažamo, da se sektor ponovno razvija, predvsem zaradi geopolitičnih sprememb. Slovenska podjetja so fleksibilna, visokotehnološko opremljena in konkurenčna tudi globalno. Obrambna industrija je močno povezana s tradicionalnimi panogami, kot so kovinskopredelovalna in elektroindustrija ter informacijsko-komunikacijska tehnologija, kar ustvarja široko podlago za razvoj.

? SIDEC JE PRVI TOVRSTNI SEJEM V SLOVENIJI. KAJ POMENI ZA DOMAČO INDUSTRIJO?

To je bil prvi pravi sejem obrambne industrije v Sloveniji, na katerem se je na enem mestu predstavila celotna industrija – od proizvodnih podjetij do raziskovalnih in tehnoloških centrov. Podobnega dogodka do zdaj še ni bilo, čeprav so bili v preteklosti poskusi, vendar brez podpore države niso zaživeli. Tokrat pa je za sejmom stala tudi država – predvsem Ministrstvo za obrambo in Slovenska vojska, kar je zelo pomembno. Država namreč mora pokazati, da podpira domačo industrijo, saj prav sodelovanje med državo, vojsko in industrijo omogoča razvoj ter konkurenčnost. SIDEC je tudi priložnost, da smo tujim partnerjem, opremljevalcem tujih vojsk, obrambnim atašejem ter strokovni in laični javnosti pokazali, da v Sloveniji obstaja sodobna, tehnološko napredna obrambna industrija, ki ima potencial ne le na vojaškem področju, temveč tudi pri dvojni oziroma civilno-obrambni rabi.

Sejem je še pokazal, kaj naša industrija zmore: naši člani ustvarijo približno milijardo prometa na leto, zaposlujejo 5000 ljudi, dodana vrednost na zaposlenega pa znaša skoraj 100.000 evrov, kar je 40 odstotkov več od nacionalnega povprečja.

? SLOVENSKA PODJETJA SO MAJHNA, VENDAR TEHNOLOŠKO NAPREDNA. KAKO JIM PRI RAZVOJU IN PREDVSEM PRI PREBOJU NA TUJE TRGE POMAGA GOIS?

Naš glavni poudarek je na internacionalizaciji. Slovenska podjetja so izvozno usmerjena – naši člani ustvarijo kar 75 odstotkov prihodkov z izvozom. Obrambna industrija je sicer specifična, saj je močno regulirana in pod državnim nadzorom, vendar deluje po načelih kot vsaka druga. Znotraj grozda se oblikujejo konzorciji, ki sodelujejo v razvojnih projektih in pozneje tudi pri proizvodnji. Ti konzorciji že razvijajo konkretne produkte – od daljinsko vodenih oborožitvenih postaj, električnih motorjev do šestkolesnih samovozečih vozil. Ko te projekte uresničimo, se povečujejo zaposlitve, odpira se prostor za proizvodnjo in nastop na mednarodnih trgih.

? KATERE CILJE SI JE GOIS ZASTAVIL S SEJOM SIDEC?

Naša prva želja je bila, da se podjetja med seboj bolje spoznajo in povežejo. V Sloveniji pogosto primanjkuje sodelovanja – podjetja so včasih raje konkurenčna kot partnerska. Sejem pa je dokazal, da lahko združeni nastopimo veliko močnejše. SIDEC je k sodelovanju pritegnil tudi velike mednarodne koncerne in vodilna svetovna podjetja, ki iščejo lokalne dobavitelje in razvojne partnerje. Naša podjetja so majhna, vendar hitra, prilagodljiva in inovativna – kar je prav to, kar iščejo velike korporacije. Pokazali smo, da imamo znanje, ki ga lahko vključimo v njihove globalne verige.

? KAKO POTEKA SODELOVANJE MED GROZDOM, MINISTRSTVOM IN VOJSKO?

Sodelovanje poteka dobro in zelo praktično. GOIS je sicer zasebno interesno združenje, ki ni del države ali gospodarske zbornice, vendar imamo z Ministrstvom za obrambo podpisan krovni sporazum o sodelovanju in vsako leto sprejememo akcijski načrt. Ta predvideva izobraževanja o vojaških standardih, podporo pri razpisih in tudi možnost, da podjetja svoje izdelke testirajo na poligonih Slovenske vojske. To je izjemna prednost – v mnogih državah podjetja nimajo takšnih možnosti. Naši odnosi z ministrstvom in Slovensko vojsko temeljijo na odprtosti in zaupanju. Vsak dan komuniciramo, iščemo priložnosti in usklajujemo potrebe. To podjetja zelo cenijo in pogosto omenjajo kot primer dobre prakse sodelovanja med državo ter industrijo.

? V ZADNJEM ČASU SE VELIKO GOVORI O VEČNAMENSKI RABI. KAKO LAHKO CIVILNA PODJETJA PREPOZNAJO PRILOŽNOST TUDI NA OBRAMBNEM PODROČJU?

Naša vizija je vključevanje čim več tehnoloških podjetij. Obrambna industrija ni samo orožje – gre za logistiko, kibernetsko varnost, umetno inteligenco, prehrano, gradbeništvo in energetiko. Tudi podjetja, ki se ukvarjajo z živilsko proizvodnjo ali logistiko, imajo lahko pomembno vlogo. Vojska namreč potrebuje hrano, infrastrukturo, prevoz in oskrbo. Današnji izzivi so povezani predvsem s krepitvijo odpornosti družbe, zaščito kritične infrastrukture, energetske varnostjo in kibernetsko zaščito. Zato se grozd odpira tudi podjetjem iz teh sektorjev. Včlanitev v grozd poteka po določenem postopku – preverimo reference, zanesljivost in varnostne vidike. GOIS ni vreča denarja, temveč prostor za resno sodelovanje in razvoj.

? KAKO JE Z IZOBRAŽENIM KADROM, KI GA TA SEKTOR POTREBUJE?

Kadrovski izzivi so prisotni po vsem svetu, tudi v Sloveniji. Sodelujemo z univerzami in podpiramo programe, ki mlade usmerjajo v tehnične in obrambne poklice. Več povezovanja med gospodarstvom, vojsko in izobraževalnimi institucijami bo ključ do uspeha. Podjetja potrebujejo visoko usposobljen kader – inženirje, razvojne strokovnjake in strokovnjake za informacijsko tehnologijo. Dodaten izziv so tudi davčne obremenitve, ki otežujejo konkurenčnost na trgu dela. Kljub temu so podjetja v grozdu optimistična – ko se bodo projekti začeli širiti, bo odprtih še več priložnosti za zaposlitev mladih.

? KATERA PODROČJA PO VAŠEM MNENJU PREDSTAVLJAJO PRIHODNOST OBRAMBNE INDUSTRIJE?

Ključni razvojni trendi so brezpilotna vozila in droni, protidronska zaščita, umetna inteligenca, simulacijski sistemi, električni motorji, daljinsko vodene oborožitvene postaje ter specializirana vozila. To so tehnologije z visoko dodano vrednostjo, v katerih slovenska podjetja razpolagajo z odličnimi kompetencami in imajo možnosti za preboj.

? KAKO OCENJUJETE USPEH SEJMA SIDEC? LAHKO V PRIHODNOSTI PRIČAKUJEMO NJEGOVO PONOVO IZVEDBO?

Sejem je bil zelo uspešen. Podjetja so se med seboj spoznala, vzpostavila nove stike in prepoznala konkretne priložnosti za sodelovanje. Veliko tujih partnerjev je bilo presenečenih nad tehnološko zmogljivostjo in inovativnostjo slovenskih podjetij. Cilj je, da se del teh povezav prelije v nove razvojne projekte, skupne produkte in investicije – torej, da se ne ustavimo pri prototipih, temveč ustvarimo končne produkte z visoko dodano vrednostjo. Glede na odličen odziv je bila sprejeta odločitev, da bo naslednji sejem SIDEC že prihodnje leto od 10. do 12. novembra. Naš cilj je, da postane tradicionalni dogodek, na katerem se bodo srečevali podjetja, država, raziskovalci in tuji partnerji ter skupaj oblikovali prihodnost slovenske obrambne industrije.

OBRAMBNA INDUSTRIJA NA SEJMU V CELJU

BESEDILO Marko Pišlar,
Jerneja Grmadnik,
Primož Čekada in SSK
FOTO Bruno Toič

Sejem SIDEC je z
otvoritvenim nagovorom
odprl minister za obrambo
mag. Borut Sajovic.

Ministrstvo za obrambo je v sodelovanju z gospodarskim interesnim združenjem Grozd obrambne industrije Slovenije in Slovensko vojsko od 21. do 24. oktobra v Celju prvič organiziralo mednarodni sejem obrambne industrije SIDEC 2025. Dogodek, na katerem se je na 106 razstavnih prostorih predstavilo 178 podjetij in organizacij iz 20 držav, izmed teh 109 slovenskih podjetij ter 69 tujih razstavljalcev, je bil namenjen predvsem predstavitvi naprednih tehnologij na obrambno-varnostnem področju ter krepitvi mednarodne prepoznavnosti slovenske obrambne industrije v svetu. Dogodek je v štirih sejmskih dneh obiskalo več kot 10.000 registriranih obiskovalcev in udeležencev, predvsem predstavnikov obrambnega sektorja, varnostnih agencij, znanstvenoraziskovalnih ustanov in industrije, zadnji dan pa je bila prireditev odprta tudi za širšo javnost. Prihodnji sejem SIDEC bo znova na Celjskem sejmu že naslednje leto od 10. do 12. novembra.

SLOVENSKA OBRAMBNA INDUSTRIJA POSTAJA PREPOZNAVNI ČLEN DOMAČEGA, EVROPSKEGA IN ŠIRŠEGA OBRAMBNEGA SISTEMA

Obrambne ministre, načelnike generalštabov tujih oboroženih sil, poslance, predstavnike tujih delegacij in podjetij ter druge povabljene goste je ob uradnem odprtju sejma SIDEC nagovoril minister za obrambo mag. Borut Sajovic. Ta je med drugim poudaril, da je varnost ena sama in da jo zagotavljamo skupaj, pri tem pa izpostavil pomen enotnosti v družbi. Omenil je tudi, da organizatorji od sejma pričakujejo pozitivne učinke tako za naš obrambno-varnostni sistem kot za slovensko obrambno industrijo. »V naših ključnih razvojnih projektih sodeluje že več kot 250 slovenskih gospodarskih družb. Tako sodelovanje omogoča razvoj visokotehnoloških produktov z veliko dodano vrednostjo. Že tri leta vzpostavljamo bazo go-

spodarstva, ki se lahko v posameznih segmentih združi ter naredi pomemben in konkurenčen produkt za velike obrambnoindustrijske korporacije iz tujine,« je pojasnil minister. Dodal je, da povečujejo tudi sredstva za raziskave in razvoj, kar je neposredno povezano s strategijo podpore slovenski obrambni industriji. Mag. Sajovic je pojasnil, da se na sejmu predstavljajo tudi številna uveljavljena tuja podjetja in družbe, kar sejmu SIDEC postavlja na globalni zemljevid tovrstnih prireditev, kamor glede na obseg in uspešen razvoj obrambne industrije naše države tudi spada. Boštjan Skalar, predstavnik soorganizatorja prireditve in direktor Grozda obrambne industrije Slovenije, je dejal, da sejem SIDEC ne pomeni zgolj predstavitve sodobne vojaške tehnologije, temveč je izraz skupne vizije povezovanja, tehnološkega napredka in krepitve strateške suverenosti. Ob tem je pojasnil, da je slovenska obrambna industrija v zadnjih letih postala prepoznaven člen domačega, evropskega in širšega obrambnega sistema. Izrazil je željo, da sejem SIDEC postane platforma za dialog, povezovanje in strateško razmišljanje, saj je obrambna industrija strateški steber države, ključni dejavnik nacionalne varnosti in temelj odpornosti naše družbe. Generalni direktor Direktorata za logistiko na Ministrstvu za obrambo mag. Željko Kralj pa je povedal, da so se na ministrstvu v zadnjih treh letih naučili povezati slovensko industrijo in znanost, sinergijo pa udeležiti v storitvah in proizvodih, ki so tehnološko napredni, prepoznani in mednarodno visoko konkurenčni. Kot primer je navedel evropski energetski projekt za dvojno rabo, v katerem je Slovenija vodilna država.

O NOVI STRATEGIJI RAZVOJA OBRAMBNE INDUSTRIJE IN TEHNOLOŠKE BAZE

V okviru sejma je potekala konferenca s petimi obsežnimi in vsebinsko raznovrstnimi paneli. Tako so prvi dan razpravljavci na okrogli mizi govorili o novi Strategiji razvoja obrambne industrije in tehnološke baze v Republiki Sloveniji. Državni sekretar na Ministrstvu za obrambo mag. Boštjan Pavlin je pojasnil, da želi vlada s prvo nacionalno strategijo razvoja obrambne industrije podpreti postopen dvig obrambnega proračuna na tri odstotke v petih letih in se pri tem čim bolj nasloniti na domače znanje, v ospredje pa postavlja tudi splošno družbeno odpornost. Izvajanje strategije bo spremljal Strateški svet Republike Slovenije za obrambno tehnološko in industrijsko bazo ter odpornost, v katerega je vlada imenovala predstavnike različnih resorjev, fakultet, avtomobilske industrije, Slovenskega državnega holdinga in druge deležnike. Po oceni državnega sekretarja je bila za krepitev domače obrambne industrije v zadnjih treh letih bistvena vzpostavitev konzorcijev za sodelovanje med ministrstvom, raziskovalno-razvojnimi ustanovami in podjetji. V naslednjih letih pa moramo združevanje slovenskih raziskav in razvoja, industrije ter bančništva s konzorciji še spodbujati, da bi s slovenskim znanjem razvili končne in

tudi na mednarodnih trgih konkurenčne proizvode. Septembra letos ustanovljena državna Družba za obrambo, varnost in odpornost Slovenije (DOVOS), ki bo vlagala v razvoj in industrializacijo domačih obrambnih rešitev ter s strateškimi partnerstvi podpirala raziskovalne, razvojne in proizvodne projekte na področju obrambne industrije, je že objavila prvi javni poziv za podjetja in jih pozvala, naj predstavijo predloge za izvajanje naložbenih aktivnosti s področij obrambe, varnosti in odpornosti. Pomčnik predsednika uprave Slovenskega državnega holdinga za korporativno varnost dr. Damir Črnčec je dodal, da je državno obrambno podjetje manjkajoči košček v mozaiku, s katerim bomo izpopolnili in zaokrožili sistem posodobitve Slovenske vojske, okrepili domačo obrambno in širšo industrijo s področja večnamenskosti ter izboljšali samozadostnost in odpornost naše družbe. Spomnil je še, da nas k temu silijo varnostne razmere, od vojne v Evropi do prisotnosti brezpilotnih letal globoko na njenem ozemlju. Dr. Črnčec obenem ocenjuje, da smo v Sloveniji v zadnjih dveh letih storili veliko, prepričan pa je, da bomo na naslednjem sejmu SIDEC lahko videli izdelke, ki bodo ob aktivnostih DOVOS rezultat industrializacije v naslednjih dveh letih. Predsednik nadzornega sveta Grozda obrambne industrije Slovenije Matej Miklavčič pa je dejal, da je na evropskem trgu veliko priložnosti, saj se je bruto domači proizvod z lanskim 343 milijard evrov oziroma 1,9 odstotka povečal na letošnjih 381 milijard evrov oziroma 2,1 odstotka. Ob tem je poudaril vlogo konzorcijev kot pospeševalnikov razvojne poti od ideje do končnega izdelka in industrializacije. Simon Šimenka iz Slovenske izvozne in razvojne banke (SID banke) pa je ocenil, da je bančni sistem v Sloveniji vse bolj naklonjen podpori podjetij z obrambno-varnostnega področja. Mehanizme za spodbujanje razvoja domačih izdelkov

V razpravi o strategiji
razvoja obrambne industrije
je sodeloval tudi državni
sekretar Boštjan Pavlin.

podjetjem ponuja tudi SID banka, ki skupaj z obrambnim ministrstvom že ustanavlja sklad, ki bo domačim gospodarskim družbam pomagal financirati razvoj in proizvodnjo. Šimenka je še dodal, da podoben sklad ustanavlja tudi regija Zahodnega Balkana.

O PODJETNIŠKIH PRILOŽNOSTIH PRI TEHNOLOGIJAH PRIHODNOSTI

Drugi dan sejma in konference SIDEC 2025 sta potekala dva panela. Na prvem so nastopajoči predstavili trende tehnologij prihodnosti na obrambno-varnostnem področju in različne strateške smernice osrednjih evropskih organizacij in Nata, ki podpirajo obrambno področje. Vodja Programa Evropske unije za obrambne inovacije iz Generalnega direktorata za obrambno industrijo in vesolje Evropske komisije Kristine Rudzite je v predstavitvi povzela časovni razvoj programov in instrumentov Evropske unije za obrambno-varnostno področje, od Evropskega obrambnega sklada do Programa evropske obrambne industrije. Posebej se je osredotočila na vlogo Evropskega obrambnega sklada in na novo pobudo Program Evropske unije za obrambne inovacije, ki skupaj oblikujeta osrednji finančni mehanizem Evropske unije za razvoj obrambnih tehnologij in spodbujanje sodelovanja med državami članicami. Evropski obrambni sklad, vreden 7,3 milijarde evrov, je namenjen raziskavam in razvoju na obrambnem področju, medtem ko je novi Program Evropske unije za obrambne inovacije s proračunom 1,5 milijarde evrov posebej prilagojen malim in srednje velikim podjetjem ter novim igralcem na obrambnem trgu. Podjetjem je svetovala, naj se pozanimajo o nacionalnih predstavnikih, za uspešne prijave pa naj si za zgled vzamejo projekte, ki so že prejeli finančno podporo. Povabila jih je tudi na informacijske dneve Evropskega obrambnega sklada v Bruslju marca 2026, saj bo dogodek odlična priložnost za mreženje in pridobivanje koristnih informacij. Nathalie Guichard, direktorica za raziskave, tehnologijo in inovacije pri Evropski obrambni agenciji, je predstavila delovanje te medvladne agencije držav članic Evropske unije ter njenih 15 skupin za tehnološke zmogljivosti, ki so usmerjene v zapolnjevanje pomanjkljivosti v zmogljivostih. Direktorica Natovega regionalnega pospeševalnika obrambnih inovacij za severnoatlantsko območje v Estoniji Kadri Tammai je poudarila, da pospeševalnik združuje inovacije, tehnologijo in podjetništvo za varnejšo prihodnost Evrope ter predstavlja prelomnico na področju obrambne industrije držav članic Nata. Program izrazito pospešuje razvoj tehnologij z visokim tehnološkim pragom oziroma tako imenovanih rešitev »deep tech« za dvojno rabo – od umetne inteligence in robotike do kibernetске varnosti in energetike. Startupi v pospeševalniku dobijo finančno podporo ter dostop do vojaških uporabnikov in mentorjev, ohranijo pa svojo intelektualno lastnino. Pobuda krepi zaupanje med raziskovalci, industrijo in obrambo ter spodbuja kulturo agilnih inovacij. Dr. Liliana Brožič z Direktorata za logistiko Ministrstva za obrambo je poudarila, da se je z višanjem sredstev za obrambo močno povečalo tudi vlaganje v raziskave in razvoj. Pri tem poteka intenzivno sodelovanje med Ministrstvom za obrambo, slovenskimi malimi in srednje velikimi podjetji, univerzami, testnimi centri, zagonskimi podjetji ter Grozdom obrambne industrije Slovenije. Slovenija je v zadnjih letih dosegla zelo dobre rezultate v različnih mednarodnih programih in se uspešno vključuje v Natovo organizacijo za znanost in tehnologijo, Natov pospeševalnik obrambnih inovacij ter v programe Evropske unije. Prof. dr. Franci Pušavec, prodekan za znanstvenoraziskovalno dejavnost in mednarodno sodelovanje na ljubljanski Fakulteti za strojništvo, je poudaril, da je fakulteta izrazito raziskovalno usmerjena ustanova. Na njej deluje okoli 200 raziskovalcev, raziskovalna dejavnost pa predstavlja 60 odstotkov vseh aktivnosti. Raziskovalno delo poteka v številnih labora-

torijih in skupinah, v zadnjih letih pa so oblikovali več razvojnih platform, ki odgovarjajo na temeljne potrebe sodobne družbe – od zdravja in zelene mobilnosti do trajnostne energetike in tovarn prihodnosti. Mnoge raziskave imajo dvojno rabo, torej tako za civilne kot obrambne namene. Med vidnejšimi projekti je GreenTech, vreden 5,2 milijona evrov, ki povezuje slovenske raziskovalne ustanove in industrijo pri razvoju hibridnih tovarn prihodnosti za zeleni prehod. Fakulteta sodeluje tudi v mednarodnih obrambnih projektih – tudi v okviru Evropskega obrambnega sklada in Evropske vesoljske agencije. Leta 2024 so na fakulteti vzpostavili šest testnih centrov in novo razvojno platformo Vesolje, obramba in varnost, ki povezuje področja kibernetске varnosti, naprednih materialov, brezpiлотnih sistemov, vesoljskih tehnologij in družbene varnosti.

UMETNA INTELIGENCA NA OBRAMBEM PODROČJU

Drugi panel je bil namenjen vlogi umetne inteligence na obrambnem področju. Predstavniki domačih in tujih podjetij so govorili o razvoju realističnih in prilagodljivih učnih okolij ter operativnih scenarijev za treninge in simulacije, ki omogočajo boljšo pripravljenost deležnikov na kompleksne varnostne situacije. Nastopajoči, med njimi tudi predstavnik dveh fakultet ljubljanske univerze, so spregovorili o uporabi avatarjev za trening neposredne ko-

munikacije v sovražnih situacijah in o naprednih rešitvah umetne inteligence za situacijsko zavedanje, ki omogočajo sprejemanje odločitev glede na kritične situacije.

ENERGETSKA UČINKOVITOST IN ODPORNOST NA OBRAMBEM PODROČJU

Strokovna javnost je tretji dan na konferenci SIDEC spremljala panela o energetske učinkovitosti in odpornosti ter kibernetске varnosti. Na prvem panelu so razpravljali o naprednih energetskih rešitvah, ki krepijo operativno pripravljenost in odpornost na obrambnem področju. Izpostavljene so bile najsoodobnejše raziskave o vodiku, baterijskih tehnologijah, alternativnih gorivih in integraciji večenergijskih sistemov. Cilj teh inovacij je zmanjšati emisije toplogrednih plinov in logistične obremenitve ter zagotoviti zanesljivo oskrbo v zahtevnih razmerah. Polkovnik Robert Šipek, vodja Sektorja za energetske učinkovitost in zeleni prehod na Ministrstvu za obrambo, je predstavil, kaj na ministrstvu počnejo za krepitev odpornosti in energetske učinkovitosti ter trajnostni razvoj zmogljivosti. Gre predvsem za dejavnosti, ki podpira-

Podjetje FireCat je predstavilo razvojno-raziskovalni projekt, multispektralno kamuflažo za vozila.

Polkovnik Robert Šipek je predstavil ukrepe obrambnega ministrstva za trajnostni razvoj in energetske učinkovitost.

jo zeleni prehod, kot so energetske sanacije infrastrukturnih objektov, povečanje energetske učinkovitosti, avtonomije in samooskrbe, uvajanje trajnostne mobilnosti ter vlaganje v nacionalne in mednarodne raziskovalno-razvojne projekte. Polkovnik Šipek je izpostavil tesno povezavo ministrstva s slovenskimi podjetji in raziskovalnimi organizacijami v okviru Slovenskega partnerstva za energijo in okolje na obrambnem področju (SiEnE), ki sta ga leta 2020 ustanovila obrambno ministrstvo in grozd zelenih tehnologij TECES. V okviru tega je predstavil projekt razvoja energetske učinkovitih premestljivih vojaških kampov. Ministrstvo za obrambo se na nacionalni ravni z dogovori in sporazumi tesno povezuje z nosilci energetske odpornosti, skupaj s partnerji v okviru SiEnE pa ima pomembno vlogo pri tovrstnih projektih, financiranih iz Evropskega obrambnega sklada. Profesor dr. Mihael Sekavčnik z ljubljanske Fakultete za strojništvo je spregovoril o vlogi novih nizkoogljčnih tehnologij in sistemov za sodobno obrambo. Poudaril je, da so te tehnologije – tudi v kombinaciji s konvencionalnimi – zelo pomembne za energetske neodvisnost obrambnih sistemov ter krepitev odpornosti družbe v vojnah, kriznih razmerah ali ob večjih naravnih in drugih nesrečah. Po njegovi oceni taki sistemi omogočajo nižje operativne stroške in zmanjšujejo ogljične emisije, kar je pomembno tako za domačo obrambo kot za sodelovanje v zavezništvu. Izpostavil je še pomen uvajanja novih tehnologij v oborožene sile in delovanja majhnih modularnih reaktorjev za splošno družbeno odpornost. »Jedrska energija v majhnih modularnih reaktorjih ima izjemen strateški potencial,« je poudaril in dodal, da ima Slovenija dobre tehnične pogoje za razvoj prilagodljivih večnamenskih energetskih sistemov. Direktor grozda zelenih tehnologij TECES mag. Matej Gajzer je predstavil, kako je slovenska industrija ob podpori obrambnega ministrstva razvila model učinkovitega nacionalnega in mednarodnega sodelovanja za povečanje energetske odpornosti na obrambnem področju. Pojasnil je, da v TECES uporabljajo tako nacionalne kot mednarodne

Družba STRIX je predstavila novi model električnega terenskega motorja.

mehanizme, ter povzel glavne značilnosti nekaterih projektov, kot so INDY, NOMAD, CALIPSO, SENTINEL, E+ZERO in številni drugi. V teh projektih Evropskega obrambnega sklada je bil oziroma je TECES vodilni ali projektni partner. Projektna vodja za energetiko pri Evropski obrambni agenciji Maja Kuzel je predstavila vlogo agencije pri podpori evropskim obrambnim ministrstvom. Pojasnila je, da agencija trenutno izvaja približno tristo aktivnosti, povezanih z razvojem zmogljivosti, raziskavami in tehnologijami ter obrambno industrijo. Intenzivno pa se vključuje tudi v ureničevanje evropskega cilja zmanjševanja emisij toplogrednih plinov, saj imajo oborožene sile razmeroma visok ogljični odtis. Posebej je izpostavila aktivnosti Posvetovalnega foruma za trajnostno energijo v obrambnem in varnostnem sektorju ter evropski projekt Symbiosis, ki se nanaša na razvoj obalnih obnovljivih energijskih virov za obrambo.

KIBERNETSKA VARNOST V SODOBNEM VARNOSTNEM OKOLJU

Na zadnjem panelu o vlogi kibernetске varnosti v sodobnih obrambnih strategijah so strokovnjaki iz akademskih, industrijskih in vladnih okolij osvetlili trende, izzive in priložnosti na področju digitalne obrambe. Poudarili so, da kibernetška varnost postaja osrednji element sodobnih obrambnih strategij, saj digitalna infrastruktura predstavlja hrbtenico nacionalne varnosti. Opozorili so na pomen krepitve odpornosti ter sodelovanja med civilnim in vojaškim sektorjem. Predstavili so razvojno-raziskovalne aktivnosti slovenske industrije v okviru evropskih tehnoloških razvojnih pobud in poudarili koncept dvojne rabe, ki omogoča prenos naprednih rešitev iz komercialnega okolja v obrambni sektor. Tak pristop spodbuja inovacije in krepí evropsko tehnološko suverenost. Izpostavili so tudi izzive kibernetске varnosti v dobi kvantnega računalništva ter opozorili na pomen zaščite kritične infrastrukture v hitro

razvijajočem se digitalnem okolju. Panel o kibernetški varnosti se je končal s pozivom k tesnejšemu mednarodnemu sodelovanju, krepitvi raziskav in razvoju skupnih zmogljivosti.

MED RAZSTAVLJAVCI VEČ KOT POLOVICA SLOVENSКИH PODJETIJ

Na sejmskem prostoru letošnjega sejma se je na 106 razstavnih prostorih na skupno več kot 10.000 kvadratnih metrih razstavnih površin predstavilo 178 podjetij in organizacij iz 20 držav, izmed teh kar 109 slovenskih. Med 69 tujimi razstavljalci so bile najštevilnejše zastopane države Avstrija s 17, Nemčija z 11, Turčija z devetimi, Velika Britanija s petimi ter Hrvaška in Francija s štirimi razstavljalci. Organizator je v prvih treh dneh sejma SIDEC, ko je bila v nasprotju z zadnjim dnem obvezna predhodna registracija, zabeležil več kot deset tisoč obiskovalcev. V organizacijo sejma je bilo vključenih kar 143 pogodbenih podizvajalcev. Poleg vodilnih koncernov na področju obrambne industrije, kot so nemška Rheinmetall in Diehl Defence, finska Patria, italijanski Leonardo in turški Otokar, so priložnost za predstavitev svojih naprednih tehnoloških rešitev in inovacij dobila tudi številna manjša ali javnosti manj poznana podjetja. Sogovorniki so se strinjali, da je sejem odlična priložnost za predstavitev njihovih produktov laični in strokovni javnosti ter potencialnim kupcem, poslovnim partnerjem ali investitorjem, dogodek pa so izkoristili tudi za mreženje in sklepanje novih poznanstev.

BREZPILOTNI LETALNI SISTEMI ZA VOJAKE IN CIVILNE NAMENE

Podjetje C-Astral Aerospace iz Ajdovščine je razvijalec in proizvajalec brezpilotnih letalskih sistemov z dolgoletno tradicijo razvoja ter proizvodnje brezpilotnih letalnikov in senzorjev. Na domačem in mednarodnem trgu je znano po brezpilotnih sistemih s fiksnimi krili Bramor, ki jih uporablja tudi Slovenska vojska, ter po novih modelih SQA. Letalniki podjetja C-Astral so po svoji zasnovi robustni in vzdržljivi ter se uporabljajo za različne naloge, odvisno od nameščenega senzorja. Na sejmu v Celju se je podjetje predstavilo z dvema modeloma brezpilotnih letalnikov SQA, ki omogočata vertikalno vzletanje in pristajanje. Predstavili so model letalnika s senzorjem Lidar, ki je bil za analizo gozdne biomase razvit v okviru evropskega projekta Lift Forest. Na ogled je bil tudi model letalnika s kombinirano elektrooptično in infrardečo kamero slovenskega proizvajalca Atmolab, ki omogoča 360-stopinjski obrat in 120-kratno elektrooptično povečavo. Ajdovsko podjetje je na sejmu

predstavilo tudi nov razvojni projekt, ki je v sklepní fazi – letalni sistem MWT, ki se lansira s katapultom. Letalnik poganja električna turbina, odlikujeta pa ga velika hitrost (do največ 300 kilometrov na uro) in doseg do 60 kilometrov. Letalniki podjetja C-Astral se upravljajo s programsko opremo, ki je rezultat lastnega inženirskega znanja. Prodajni zastopnik podjetja Rok Tomažič je poudaril, da so njihovi letalniki namenjeni dvojni rabi, poleg vojaških izvedenk se njihovi modeli, ki imajo vgrajeno infrardečo kamero, lahko uporabljajo tudi za civilne naloge reševalcev in gasilcev, na primer pri iskanju žarišč gozdnih požarov. Na letalnike je mogoče namestiti tudi kamero za ortofoto posnetke in multispektralno kamero, ki zbira podatke o stanju površin in vegetacije v povezavi z napadi škodljivcev ter oskrbo s hranili in vodo. Njihove

Podjetje Pipistrel je prikazalo več inovativnih produktov.

brezpilotne letalnike naročajo tudi za nadzor in varovanje državnih meja, saj je nadzor iz zraka z droni stroškovno učinkovitejši kot uporaba helikopterjev ali letal. Poleg tega so uporabni tudi za nadzor kritične infrastrukture, kot so daljnovodi, plinovodi in naftovodi, ter za preprečevanje krivolova. »Vtisi z letošnjega sejma SIDEC so pozitivni,« je povedal Tomažič, saj je bilo za njihove brezpilotne letalne sisteme veliko zanimanja.

OD KAMUFLAŽ DO VEČNAMENSKIH LETALNIH PLATFORM

Poseben prostor na sejmišču je bil namenjen predstavitvi razvojnih projektov in tehnoloških rešitev. Podjetje FireCat, specializirano za tekstilno industrijo, je predstavilo razvojno-raziskovalni projekt MULKAM – multispektralno kamuflažo za vozila, opremo in vojaka. V projektu so sodelovali še Institut Jožef Stefan, Fakulteta za elektrotehniko Univerze v Ljubljani ter podjetji Vrvica-trakovi in Kor tekstil. Gre za inovativno rešitev, ki združuje zaščito pred opazovanjem v različnih spektrih – od vidnega in infrardečega do radarskega – v enoten končni izdelek, prilagojen tako vozilu kot vojaku. »V projektu smo želeli nasloviti problem zaznavanja vozil z radarji in toplotnimi kamerami. Z dodatnim slojem, ki zmanjšuje toplotni odtis, smo dosegli, da je vozilo bistveno manj opazno,« je pojasnil Bine Oder iz podjetja FireCat. »Najprej smo na oklepno vozilo dodali oklep dodatnih treh centimetrov, s čimer smo zagotovili zračni prostor, ki omogoči, da vozilo oddaja manj toplote, saj zrak kroži. Oklep smo obdali še z večplastno strukturo s posebnim tekstilom nizke emisivnosti in visoke reflektivnosti, kar v optimalnih pogojih zmanjša toplotni odtis za do 90 odstotkov. Pri praktičnih testiranjih so se rešitve izkazale kot zelo učinkovite,« je povedal sogovornik. Sistem vključuje tudi dvojno plast antiradarske mreže in posebno peno, ki ustvarja zračni sloj ter dodatno zmanjšuje toplotno oddajanje. Po uspešnih laboratorijskih testih sledi še preverjanje v sodelo-

vanju s Slovensko vojsko, pri čemer bodo ocenjevali delovanje kamuflaže na premikajočem se vozilu. Slovensko podjetje FireCat je vodilni inovator pri razvoju in proizvodnji zaščitne opreme, izdelane za profesionalce, ki delajo v najzahtevnejših okoljih, od gasilcev do vojakov. Poleg kamuflaže za vozila so v podjetju razvili tudi pončo za vojaka pehote, ki je zasnovan po istem principu in ščiti pred termičnim zaznavanjem z droni – pojavom, ki postaja ključen v sodobnih konfliktih, denimo v Ukrajini. »Sejem nam omogoča mreženje, predstavitev naših inovacij ter iskanje novih partnerjev za domače in tuje projekte. Z odzivom in zanimanjem obiskovalcev smo zelo zadovoljni,« je še dodal Oder.

ELEKTRIČNI TERENSKI MOTORJI ZA IZVIDNIŠKE IN SPECIALNE SILE

Podjetje STRIX eMotors iz Hoč pri Mariboru je slovenski proizvajalec električnih terenskih motorjev, zasnovanih za vojaško rabo v izvidniških ter specialnih operacijah. Starejši model električnih motorjev STRIX je pred leti kupilo tudi obrambno ministrstvo, in sicer za potrebe Enote za specialno delovanje Slovenske vojske, ki je motorje tudi testirala. Na sejmu SIDEC v Celju pa so letos predstavili nov serijski model motorja, ki so ga dopolnili na podlagi opravljenih testov. Ta model je robustnejši ter prilagojen uporabi na terenu in misijah. Motor odlikujejo večja pogonska moč (90 konjev), tiho delovanje in nizek termalni odtis, večja zaščita motorja pred vodo in prahom, zamenljiva baterija ter nosilnost do 150 kilogramov. Prikazali so tudi možnosti nadgradnje motorja za različne potrebe, in sicer z dodatnimi nosilci za opremo, s taktično torbo in infrardečo lučjo za uporabo motorja ponoči. Poleg tega so na sejmu predstavili še prihajajoče projekte in proizvodne zmoglosti. Vodja prodaje v podjetju STRIX eMotors Mirjana Novaković je poudarila, da so njihovi izdelki izdelani večinoma v Sloveniji, saj so glavni deli motorja, kot so baterija, pogonski sklop, okvir ter elektronika, slovenski proizvodi. Dodala je, da je na evropskem obrambnem trgu veliko zanimanja in potreb za nakup električnih motorjev, zato svoje izdelke že testirajo v vojskah Velike Britanije, Francije, Nemčije, Španije, Portugalske, Italije, Litve, Romunije in še nekaterih drugih. »V podjetju smo zelo ponosni, da smo lahko svoje izdelke predstavili tudi na prvem obrambnem sejmu SIDEC v Sloveniji,« je povedala Mirjana Novaković in dodala, da se redno udeležujejo tudi drugih večjih mednarodnih sejmskih prireditev z obrambnega področja po vsem svetu.

TIMTEC IN PIPISTREL Z LETALNO PLATFORMO ZA SPECIALNE MISIJE

Podjetje Pipistrel je na sejmu predstavilo več inovativnih produktov. »Ogledate si lahko Nuuvo V300 – naš prvi leteči prototip hibridnega tovornega brezpilotnega letalnika, ki ga zadnjih devet mesecev testiramo v Gorici,« je povedal Gabriel Massey, direktor podjetja Pipistrel. »Drugi prototip nastaja v Vipavi, testirati pa ga bomo začeli proti koncu leta.« Nuuva V300 je napreden tovorni brezpilotni letalnik z vertikalnim električnim vzletanjem in pristajanjem, ki po vzletu preklopi na hibridni pogon. Letalnik lahko prevaža do 400 kilogramov tovora na razdalji več kot 300 kilometrov, pri čemer ima v optimalnih pogojih doseg do 556 kilometrov. Kot je poudaril Massey, je bistven poudarek na prostornini in učinkovitosti: »Gre za zelo inovativen izdelek, ki združuje naše znanje o električnih motorjih in baterijskih tehnologijah, razvitih pri letalu Velis Electro.« V Pipistrelu so predstavili tudi Surveyor, prilagodljivo platformo za specialne misije, ki nastaja v sodelovanju s podjetjem Timtec in Ministrstvom za obrambo. Surveyor temelji na civilnem Pipistrelovem letalu Virus SW 121, vendar je prirejen za vojaške in nadzorne namene. Letalo se lahko uporablja kot klasično letalo s posadko, brezpilotnik ali letalo z možnostjo opcijskega pilota. »Surveyor je odlična nadzorna in opazovalna platforma, ki jo lahko opremimo glede na potrebe – za obrambne, civilne ali raziskovalne misije. Proizvodnja letal že pote-

ka,« je dodal Massey. Pipistrel, ki je del skupine Textron, ostaja močno povezan s slovenskim znanjem in okoljem: »Večina delov naših letalnikov je izdelana v Sloveniji. Veseli smo, da država podpira raziskovalno-razvojne projekte in da se lahko na sejmu povežemo z različnimi delegacijami ter morebitnimi partnerji. SIDEC je odličen prostor za mreženje in pridobivanje novih stikov,« je svoje vtise strnil Massey.

NAPREDNE ELEKTROOPTIČNE REŠITVE ZA DVOJNO RABO

Podjetje Atmolab iz okolice Celja proizvaja napredne in stabilizirane elektrooptične sisteme kamer za uporabo na brezpilotnih letalnikih, vozilih in ultralahkih letalih. Njihov glavni kupec je slovenski proizvajalec brezpilotnikov, podjetje C-Astral. V podjetju z lastno razvito strojno in programsko opremo omogočajo popolno prilagoditev sistemov zahtevam uporabnika in tehničnim značilnostim nosilne platforme, saj je od kamere, senzorjev ter programske opreme z možnostjo vključitve naprednih aplikacij umetne inteligence odvisna njihova uporaba. Podjetje intenzivno sodeluje s partnerji z vsega sveta, recimo iz Južne Koreje, Španije, Portugalske, pa tudi z nekaterimi vodilnimi evropskimi orožarskimi podjetji, kot je na primer nemški Rheinmetall, ter s Slovensko vojsko, saj so brezpilotni sistemi danes zelo pomembni. Trenutno se osredotočajo na civilni trg. Njihovi kupci na primer pri gradnji daljnovodov z brez-

Podpis dogovora o sodelovanju pri preizkušanju opreme s predstavniki štirih fakultet ter Slovenskega inštituta za kakovost in meroslovje

pilotniki spremljajo, ali se nova infrastruktura pregreva, kar omogočajo infrardeče kamere, nameščene na brezpilotnih letalnih sistemih. Poleg tega njihove proizvode uporabljajo tudi za nadzor rudnikov odprtega kopa v Afriki. Večina žiroskopskih sistemov je izdelana iz plastike s 3D-tiskalnikom, kar pomeni, da so zelo lahki. Predstavniki podjetja Atmolab Jaka Kuzmanič je pojasnil, da jih je na sejmu SIDEC obiskalo veliko ljudi. Pohvalil je dobro izvedbo prireditve in bil zadovoljen z velikim interesom obiskovalcev za njihove razstavljene izdelke.

DOGOVORI O SODELOVANJU IN DVOSTRANSKA SREČANJA

Med sejmom SIDEC je bilo podpisanih več pomembnih dokumentov. Podpisani sta bili pogodbi raziskovalno-razvojnih projektov za razvoj inteligentnih oborožitvenih sistemov in grafičnega pogona v simulacijskih sistemih v skupni vrednosti 4,7 milijona evrov, s katerima Ministrstvo za obrambo potrjuje namero, da želi z vlaganjem v razvojne projekte še naprej pospeševati razvoj slovenske obrambne industrije. Predstavniki ministrstva so bili prisotni ob podpisu sedem milijonov evrov vredne pogodbe med nemško družbo Rheinmetall in slovenskim podjetjem Bijol za dobavo elementov, ki bodo vgrajeni na slovenska taktična vozila 8 × 8 MA1HX. Pogodba slovenskemu podjetju odpira možnost za sodelovanje s tem nemškim velikanom tudi v drugih projektih. S podpisom zapisnika o primopredaji še šestih brezpilotnih letalskih sistemov slovenskega podjetja C-Astral pa se je končal projekt nakupa črnogorskega ministrstva po modelu vlada vladi. Turško podjetje Otokar je s slovenskim podjetjem Guardiaris podpisalo pogodbo o ekskluzivni dobavi simulatorjev za turške oborožitvene sisteme. Hrvaško podjetje DOK-ING in slovenska Valhalla

Hrvaško podjetje DOK-ING in slovenska Valhalla Turrets sta podpisala pogodbo o strateškem partnerstvu.

Turrets pa sta podpisala pogodbo o strateškem partnerstvu. Med sejmom so potekala tudi številna dvostranska srečanja med Ministrstvom za obrambo in obrambnimi ministrstvi nekaterih drugih držav. Zaradi uspešnosti sejma in potreb, ki jih je pokazal SIDEC 2025, sta organizatorja – Ministrstvo za obrambo in Grozd obrambne industrije Slovenije – napovedala, da bo naslednji sejem, ki je bil sprva načrtovan kot bienalen dogodek, organiziran že med 10. in 12. novembrom 2026.

PROMOCIJA SLOVENSKE VOJSKE IN VOJAŠKEGA POKLICA MED MLADIMI

Na celjskem sejmišču je sočasno z obrambnim sejmom SIDEC potekala peta sejmsko-promocijska prireditev V službi domovine, ki sta jo organizirali 72. brigada Slovenske vojske in Uprava za obrambo Celje. Na prireditvi se je predstavilo več kot 30 enot Slovenske vojske, sodelovalo pa je okoli 250 pripadnic in pripadnikov, ki so mladim predstavili delo, opremo ter vojaške poklice v Slovenski vojski. Dogodek je bil organiziran v dogovoru

Slovenska vojska je z zanimivimi prikazi popestrila promocijsko prireditev V službi domovine.

z ravnateljki srednjih šol, njegov cilj pa je bil mladim približati pomen služenja domovini in jih spodbuditi k aktivni vlogi v družbi. V okviru izbirnega predmeta Aktivno državljanstvo ga je obiskalo več kot 3500 dijakin in dijakov tretjih in četrth letnikov s 25 srednjih šol. Uprava za obrambo Celje pa je v okviru seznaitve ob vpisu v vojaško evidenco na prireditev povabila 1570 vojaških obveznikov, ki so letos dopolnili 18 let. Sejmsko-promocijska prireditev je bila organizirana v štirih sklopih, skozi katere so dijake srednjih šol popeljali organizirano. Najprej so potekala predavanja za mlade, sledila je predstavitev možnosti sodelovanja v Slovenski vojski. Nato sta bila na sporedu ogled statične predstavitve vojaških enot ter predstavitev vojaških veščin in poklicev v Slovenski, na koncu pa še ogled dinamične predstavitve. Vodja Uprave za obrambo Celje Robert Zadek je poudaril, da zanimanje mladih za Slovensko vojsko narašča: »Vsako leto opažamo več tistih, ki se zanimajo za štipendije, udeležbo na vojaških taborih in druge oblike sodelovanja s Slovensko vojsko.« Tudi poveljnik 72. brigade Slovenske vojske polkovnik Gregor Hafner je povedal, da so bili z odzivom srednjih šol in dijakov zelo zadovoljni. »V Slovenski vojski imamo več kot 60 različnih poklicev, zato se nam zdi pomembno, da mladim pokažemo raznovrstnost vojaškega dela,« je pojasnil in dodal, da so letos vpeljali nekaj novosti. Posebej so poudarili predstavitev področja kibernetske varnosti, prvič pa so prikazali novo avtomatsko puško FN SCAR-L. Taki promocijski dogodki so pomembni za predstavitev Slovenske vojske kot sodobne, strokovne in profesionalne organizacije, ki kot zaupanja vreden delodajalec omogoča številne možnosti za zaposlitev na različnih področjih, osebni razvoj, delo s sodobno tehniko in oborožitvijo ter delovno okolje, v katerem prevladujeta kolektivni duh in skrb za sočloveka.

VRHUNSKIM ŠPORTNIKOM ZNANJE IZ SAMOOBRAMBE

BESEDILO Primož Čekada

FOTO Robert Cotič

Slovenski vrhunski športniki, zaposleni v Slovenski vojski, so se od 7. do 9. oktobra v Vojašnici Janka Premrla - Vojka v Vipavi udeležili tridnevnega rednega letnega vojaškega strokovnega usposabljanja. Poudarek usposabljanja je bil na borilnih veščinah, predvsem na osnovah samoobrambe. Na usposabljanju je sodelovalo 30 vrhunskih športnikov, med njimi tudi Kristjan Čeh, Andreja Leški, Mina Markovič in Tina Šutej.

Večina slovenskih vrhunskih športnikov je zaposlenih v Športni enoti Slovenske vojske, ki šteje 75 pripadnikov. Slovenska vojska je na njihove dosežke izjemno ponosna, saj športniki s svojimi uspehi doma in v tujini pomembno prispevajo k prepoznavnosti države. Zaposlitev v Športni enoti Slovenske vojske jim omogoča, da se lahko v celoti posvetijo treningom in tekmovanjem, brez skrbi za finančno stabilnost. V zameno pa športniki sodelujejo pri promocijskih aktivnostih Slovenske vojske na različnih dogodkih in prireditvah ter opravljajo določene obveznosti, med katerimi je tudi redno letno tridnevno vojaško strokovno usposabljanje vrhunskih športnikov in trenerjev. Poleg tega morajo mesečno poročati o svojih športnih aktivnostih in enkrat na leto pripraviti poročilo o dosežkih. Redno usposabljanje

Usposabljanja v Vipavi se je udeležilo 30 vrhunskih športnikov Slovenske vojske.

vsako leto poteka v drugi enoti Slovenske vojske z različnimi vsebinskimi podarki – letos so bile to borilne veščine. Poveljnik Športne enote podpolkovnik Bojan Kovič je pojasnil, da želijo športnikom približati vojaško življenje in jim predstaviti pomen reda ter discipline. »Program želimo vsako leto obogatiti z novimi vsebinami, ki niso koristne le v vojski, temveč so uporabne tudi v vsakdanjem življenju,« je dejal Kovič in dodal, da se usposabljanje športnikov razlikuje od usposabljanja novih vojakov, saj športniki že dobro poznajo pomen discipline in vztrajnosti – vrednot, ki jih pridobijo skozi šport. Podpolkovnik Kovič je tudi sam nekdanji vrhunski športnik z več kot 30-letnimi izkušnjami, zato delo poveljnika Športne enote Slovenske vojske opravlja z velikim zadovoljstvom. Zelo je ponosen tudi na vse športnike, ki s svojim delom in zgledom predstavljajo Slovensko vojsko.

Med 30 udeleženci tokratnega usposabljanja je bila tudi judoistka Andreja Leški, ki je povedala, da se je na usposabljanju veliko naučila, čeprav že tekmuje v borilni disciplini. »Pridobila sem novo znanje o samoobrambi, trening pa je bil zanimiv in koristen za vse udeležence,« je dejala in dodala, da so pripadniki Športne enote Slovenske vojske med seboj zelo povezani, saj poleg vojaškega usposabljanja sodelujejo tudi pri številnih skupinskih dejavnostih, ki krepijo ekipni duh. Judoistka Leški, ki je v Športni enoti Slovenske vojske zaposlena že šest let, je poudarila, da ji zaposlitev v vojski omogoča socialno varnost ter pogoje za osredotočenost na šport. Trenutno se posveča nadaljevanju magistrskega študija menedžmenta športa in deluje kot motivacijska govorka. »Ne vem, ali bom kdaj postala trenerka, vendar verjamem, da lahko s svojim znanjem veliko prispevam k razvoju mladih športnikov,« je pogovor končala Andreja Leški.

Inštruktor borilnih veščin je predstavil tehnike samoobrambe.

ODPRLI PRENOVLJENO STRELIŠČE CRNGROB

BESEDILO IN FOTO Marko Pišlar

V delu strelišča so urejena strelska polja, ki so namenjena tudi strelskim tekmovanjem.

V četrtek, 9. oktobra, je potekalo slavnostno odprtje prenovljenega vojaškega strelišča Crngrob pri Škofji Loki. Zbrane na strelišču, ki je prav takrat gostilo mednarodno strelsko tekmovanje, ki se ga je udeležilo približno 300 najboljših strelcev iz 21 držav, je nagovoril poveljnik sil brigadir Boštjan Močnik. Ta je v svojem nagovoru izpostavil ne samo izboljšanje standarda in pogojev pri strelskem usposabljanju, temveč tudi pomen dviga pripravljenosti v Slovenski vojski.

Slovenska vojska upravlja eno osrednje vojaško vadišče v Postojni in 14 strelišč različnih tipov, namenov in obsegov, razporejenih po vsej Sloveniji. Nekatera strelišča so bila gradbeno in tehnološko že obnovljena, kot na primer strelišči Mlake pri Vipavi in Škrilj na Kočevskem, tehnološko pa sta bili obnovljeni strelišči na Baču in Bloški Polici. Začela so se tudi že gradbena dela na strelišču v Apačah na vzhodu države. Slovenska vojska je zgradila dve novi sobni strelišči v vojašnicah v Vipavi in Kranju.

MINISTRSTVO PREPOZNALO POMEN PRENOVE STRELIŠČA

Strelišče Crngrob pri Škofji Loki je strateškega in nacionalnega pomena, saj na severnem delu države omogoča učinkovito strelsko usposabljanje tako Slovenski vojski kot drugim državnim organom, na primer Policiji. Ministrstvo za obrambo je pred nekaj leti prepoznalo pomen njegove obnove. Pred prenovo se je na strelišču na Crngrobu vsako leto strelsko usposabljal več kot 7000 udeležencev, izmed teh približno 4000 iz Slovenske vojske. Poveljnik sil brigadir Močnik je poudaril, da prenovljeno strelišče ne bo omogočalo le kakovostnejšega strelskega usposabljanja z različno osebno oborožitvijo na različnih razdaljah, temveč je tudi skladno z najnovejšimi standardi in prijaznejše do lokalnega okolja, predvsem glede zmanjšanja hrupa.

POMEMBEN KORAK K BOLJŠI STRELSKI USPOSOBLJENOSTI

Vodja uvajanja strelišča v operativno uporabo podpolkovnik Aleš Kesič je poudaril, da je obnova pomemben korak k boljši bojni usposobljenosti pripadnikov Slovenske vojske. Dodal je, da je prenovljeno strelišče bolj pre-

gledno in omogoča varnejše strelsko usposabljanje. V treh sektorjih strelišča so vzpostavili pogoje za kakovostnejše standardizirano strelsko usposabljanje s pištolo, avtomatsko puško in lahkim puškomitraljezom, s čimer strelci dosega letni strelski standard. V delu strelišča so urejena tudi strelska polja, ki so namenjena strelskim tekmovanjem, s katerimi se dosega strelska odličnost. Del strelišča pa je namenjen taktičnim bojnim streljanjem, pri čemer pripadnike v taktičnih enotah navajajo na bližinska streljanja, da bi bili sposobni protiterorističnega delovanja in bojevanja v urbanem okolju.

OMILILI POSLEDICE VOJAŠKIH URJENJ NA LOKALNO OKOLJE

Ker strelišče leži v neposredni bližini vasi Crngrob, Šutna in Dorfarje, je bil eden izmed ciljev investicije tudi omiliti posledice vojaškega urjenja na lokalno skupnost. Sektor strelišča, ki je bil najbližje vasi Crngrob, so ukinili, oba mejna sektorja pa obdali s 3,5 do 5,5 metra visokimi balističnimi zidovi, ki preprečujejo, da bi krogle izletele zunaj območja strelišča, hkrati pa služijo tudi kot protihrupna zaščita. Podpolkovnik Kesič je poudaril, da opravljene meritve hrupa kažejo, da se je ta proti vasi Crngrob zmanjšal za dvakrat, medtem ko se stanje proti vasi

 Strelišče je opremljeno z avtomatskimi dvigovalci tarč in obdano z zidovi za večjo balistično in protihrupno zaščito.

Dorfarje ni izboljšalo. Zato je Slovenska vojska na enem sektorju postavila dodaten balistični zid za ognjenimi položaji, na drugem pa ga bo postavila takoj, ko bo podpisana nova pogodba za vzdrževalno-gradbena dela. Balistične zidove na celotnem strelišču bodo v vseh smereh proti okoliškim vasem postavili predvidoma do konca leta. Podpolkovnik Kesič je izpostavil, da se je s prenovo strelišča okrepila tudi protipožarna in protipoplavna varnost. Prenovili so bazen, ki v primeru požara zagotavlja vodo za gašenje v vasi Crngrob, kjer še ni hidrantnega omrežja. Bazen pa ima tudi jez, s katerim je mogoče regulirati višino vodotoka ob večjih deževjih, kar prispeva k večji protipoplavni varnosti.

INVESTICIJA ZNAŠALA 2,7 MILLJONA EVROV

Prenovljeno strelišče je namenjeno predvsem usposabljanju Slovenske vojske, skladno z vladno uredbo ga lahko uporabljajo tudi Policija ter drugi državni organi in organizacije, katerih dejavnost je v javnem interesu na obrambnem področju. Strelišče je med 9. in 11. oktobrom že gostilo mednarodno strelsko tekmovanje, na katerem so uspešno nastopili tudi predstavniki strelske reprezentance Slovenske vojske, ki so dosegli odlične rezultate v državni in mednarodni konkurenci. Prenova strelišča, ki je bilo po koncu testiranja 8. oktobra uvedeno v operativno uporabo v Slovenski vojski, je znašala 2,7 milijona evrov. V okviru prenove so zgradili balistične zidove, postavili lovilce krogel in avtomatske dvigovalce pehotnih tarč ter kupili zabojnik za upravljanje tarč in drugo opremo. Prenovljeno strelišče Crngrob tako omogoča izvedbo pripravljalnih in nadaljevalnih streljanj ter strelskega preverjanja posameznika z osebno oborožitvijo in bo prispevalo h kakovostnejšemu strelskemu usposabljanju pripadnikov Slovenske vojske.

 Prenova omogoča kakovostnejše strelsko usposabljanje z osebno oborožitvijo na različnih razdaljah.

NA CIVILNO- -VOJAŠKI VAJI URILI SODELOVANJE

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

V Vojašnici Jerneja Molana je na vadbenem območju letališča Cerklje ob Krki 9. oktobra potekala obsežna civilno-vojaška vaja Letalo. Na njej je vojaška gasilsko-reševalna služba skupaj s civilnimi enotami preizkušala usklajeno posredovanje ob letalski nesreči z večjim številom poškodovanih. Nosilca vaje sta bila 107. letalska baza 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe ter Zdravstveni dom Brežice, v sodelovanju s poklicno gasilsko enoto in prostovoljnimi gasilskimi društvi, enotami Slovenske vojske ter drugimi službami sistema zaščite, reševanja in pomoči. Na vaji je sodelovalo 320 gasilcev in reševalcev, izmed teh 150 iz civilnega okolja. Vaja je znova pokazala, da je sodelovanje vseh služb – vojaških, gasilskih, zdravstvenih in civilnih – bistveno za uspešno posredovanje v primeru množičnih nesreč.

Scenarij letošnje vaje je predvideval letalsko nesrečo na letališču Cerklje ob Krki. Srednje veliko vojaško transportno letalo je pri pristajanju trčilo v ci-

Gasilci gasilsko-reševalne službe so začeli gasiti požar.

Reševalci so poškodovane rešili iz notranjosti letala.

vilno športno letalo. Po trku je vojaško letalo zdrsnilo z vzletno-pristajalne steze, športno pa se je zaletelo v skladišče minskoeksplozivnih sredstev. Izbruhnil je požar. Na transportnem letalu je bilo 25 potnikov in pet članov posadke, v športnem pa dva člana posadke. Nekaj potnikov je padlo iz letala, med njimi so bili hudo poškodovani. Po obvestilu Kontrole zračnega prometa Slovenije je bila aktivirana gasilsko-reševalna služba letališča Cerklje ob Krki. Vodja intervencije je po prihodu ocenil obseg nesreče ter prek Regijskega centra za zaščito in

reševanje Brežice zahteval dodatne sile. Aktivirane so bile ekipe nujne medicinske pomoči, Poklicna gasilska enota Krško ter prostovoljna gasilska društva Veliki Podlog, Kostanjevica na Krki, Cerklje ob Krki in Podbočje. V okviru scenarija je bil simuliran tudi požar v skladišču streliva, zato je bil del gasilskih enot preusmerjen tja.

USPOSABLJANJE V REALISTIČNIH RAZMERAH

Prvi so na kraj dogodka prispeli gasilci gasilsko-reševalne službe letališča Cerklje ob Krki, ki so takoj začeli gasiti požar. Poškodovane, ki so jih odigrali dijaki Srednje zdravstvene šole Brežice, so gasilci in reševalci spravili na varno, nekatere pa rešili iz letala. Sledila je dekontaminacija na posebni postaji. Pri triaži in zdravstveni oskrbi so sodelovale ekipe nujne medicinske pomoči iz Brežic, Krškega, Sevnice, Nova mesta, Šmarja pri Jelšah in Trebnjega. Najtežje poškodovane je s kraja dogodka v Splošno bolnišnico Brežice prepeljala helikopterska posadka 151. helikopterske eskadrilje Slovenske vojske. Na vaji so sodelovali tudi 14. inženirski bataljon, ki je izvajal simulacijo eksplozije, Izpostava Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševa-

✓ Za zdravstveno oskrbo in triažo so poskrbele ekipe nujne medicinske pomoči.

nje Brežice, Rdeči križ Brežice in Splošna bolnišnica Brežice ter vojaška policija in Policijska postaja Brežice, ki sta skrbeli za varnost premikov in urejanje prometa. Skupno je bilo v vajo vključenih 320 sodelujočih. Poveljnik 107. letalske baze in vodja vaje podpolkovnik Janez Kraševac je povedal, da vajo izvajajo že peto leto. »Cilj vaje je bil skupaj z Zdravstvenim domom Brežice ter gasilskimi enotami in drugimi službami preizkusiti postopke gašenja, reševanja, dekontaminacije in triaže poškodovanih. Preverili smo tudi delovanje komunikacij in zvez, kar je pri takih dogodkih izjemno pomembno. Vajo bomo ponovno organizirali, saj so ti postopki pomembni, ne le za vojsko, temveč za celotno regijo. Pri reševanju življenj šteje vsaka sekunda, zato je pomembno, da sodelujemo in pomagamo drug drugemu. Vajo ocenjujem kot zelo uspešno, odziv enot je bil odličen, vsi so bili visoko motivirani,« je poudaril in dodal, da sledi še podrobna analiza vaje. Vodja operative Poklicne gasilske enote Krško Anton Starc je pojasnil, da so na letošnji vaji uporabili tudi dekontaminacijsko postajo, s čimer so preverili postopke čiščenja in zaščite pred nevarnimi snovmi. »Ob večjih nesrečah bi bilo seveda aktiviranih še več enot, vendar sta najpomembnejša sodelovanje in dobra komunikacija med vsemi službami,« je izpostavil. Kristian Petrič, vodja zdravniške ekipe iz Zdravstvenega doma Brežice, je povedal, da vsako leto v vajo vključujejo nove člane, da lahko vsakdo izkusi delo v razmerah množične nesreče. »Naš cilj je predvsem usposabljanje zdravnikov in reševalcev za učinkovito organizacijo in delitev nalog v kriznih razmerah. Veseli nas, da lahko za to uporabimo območje vojašnice, saj gre za izjemno priložnost za učenje in nadgradnjo sodelovanja med različnimi službami,« je poudaril. Vodja reševalne službe Zdravstvenega doma Brežice Jožica Iljaž pa je dejala, da s sodelovanjem na vaji preverjajo operativno-tehnične postopke zaščite, pomoči in reševanja ter časovno odzivnost ekip. »Vidimo, da smo vsako leto boljši in bolj usposobljeni. Če bi se v Posavju zgodila množična nesreča, verjamem, da bi jo zmogli obvladati z lokalnimi zmogljivostmi,« je še poudarila.

VOJAŠKI KRIMINALISTI USPOSABLJALI KOLEGE PRI OGLEDU KRAJA EKSPLOZIJE

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Skupina kriminalistov vojaške policije obo-roženih sil Bosne in Hercegovine se je od 5. do 10. oktobra udeležila drugega letošnjega usposabljanja, ki poteka pod strokovnim vodstvom kriminalistov vojaške policije Slovenske vojske. Tokrat smo spremljali postopke pri ogledu kraja eksplozije na Počku. Scenarij je predvidel izredni dogodek, v katerem je oseba umrla zaradi posledic delovanja eksplozivnega telesa. Kriminalisti so morali z zbiranjem dokazov ugotoviti, ali je šlo za namerno dejanje, nesrečo, sabotažo, kdo je bil udeležen pri eksploziji in kateri eksploziv je bil uporabljen.

Drugo letošnje usposabljanje za kriminaliste vojaške policije Bosne in Hercegovine na Počku razširja skupne zmogljivosti ter krepí interoperabilnost med državama pri preiskavah in obravnavi krajev kaznivih dejanj. Je del dvostranskega sodelovanja med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino v okviru sporazuma o tehnični pomoči, ki poteka prek ministrstev za zunanje in evropske zadeve ter za obrambo. Namen uspo-

Preiskovalci so začeli fotografirati, beležiti in zbirati dokaze.

Vodnik službenega psa je preiskal območje.

sabljanja je prenos znanja, izkušenj in dobrih praks slovenskih vojaških kriminalistov kolegom iz Bosne in Hercegovine, da čim bolj strokovno in zakonito opravljajo ogled krajev različnih nesreč oziroma izrednih dogodkov, pri čemer upoštevajo Natove in druge mednarodne standarde. Usposabljanje je razdeljeno na dva dela: prvi poteka v Bosni in Hercegovini ter obsega predvsem teoretično znanje, drugi pa v Sloveniji na različnih terenskih usposabljanjih. Letos je usposabljanje za prvih deset kriminalistov vojaške policije iz Bosne in Her-

cegovine potekalo že junija, jesenskega termina pa se je udeležilo še deset novih pripadnikov obo-roženih sil Bosne in Hercegovine. Program je bil enak in je med drugim vključeval postopke po sistemu identifikacije žrtev množičnih nesreč, ki se uporabljajo pri obravnavi množičnih nesreč, kot so denimo letalske nesreče, ogled kraja požara s sumom na požig in ogled kraja eksplozije. Zadnjega se je udeležila tudi naša ekipa.

VARNOST, SEKTORJI, ZBIRANJE DOKAZOV

»Pri ogledu kraja eksplozije je prva oziroma prednostna faza zagotavljanje varnosti, saj je mogoče, da so na prizorišču še neeksplozirana sredstva ali sekundarni aktivatorji. Zato specializirane ekipe najprej pregledajo območje,« je pojasnil višji vojaški uslužbenec XI. razreda Ignac Krajnc, načelnik Odseka kriminalistov Oddelka za vojaško policijo na Generalštabu Slovenske vojske in vodja usposabljanja. Prizorišče se zavaruje in omeji se dostop. Na kraj pride vodnik službenega psa, ki preišče območje. V scenariju na Počku pes odkrije še eno improvizirano ubojno sredstvo. Bombni tehnik pristopi z robotsko napravo, s katero varno nevtralizira sumljivo najdbo. Šele po odobritvi pirotehni-

Bombni tehnik je z daljinsko vodenim robotom nevtraliziral sumljivo najdbo.

kov na prizorišče vstopijo preiskovalci. »Prizorišče se razdeli na sektorje. Vsak član ekipe dobi nalogo: fotografiranje, beleženje, zbiranje dokazov. Zbirajo se deli eksplozivnih sredstev, sledovi na lutki oziroma žrtvi, biološke sledi na varnostnem zatiču in drug material. Zbrani deli se nato pošljejo v forenzični laboratorij, v katerem opravijo še laboratorijsko analizo, na sodni medicini pa obdukcijo umrlega, s katero se ugotavlja vzrok smrti. Višji štabni vodnik Denis Medved, kriminalist vojaške policije, je izpostavil še nekaj praktičnih vidikov dela pri eksplozijah: »Pri zbiranju delcev v zemlji lahko uporabimo magnet – ne pobiramo vsakega koščka, temveč le toliko, da lahko identificiramo sredstvo. Iz poškodb na truplu (v tem primeru lutki) lahko sklepamo tudi o položaju eksplozije, na primer, če bomba eksplodira pri nogah, so rane drugačne oblike. Delo je zelo zahtevno in zahteva natančnost, saj šele kombinacija ogleda, laboratorijske analize in sodno-medicinske preiskave da zanesljive ugotovitve.« Kriminalisti so scenarij na kraju eksplozije pred detonacijo tudi posneli, posnetek pa bodo uporabili pri poznejši analizi in preverili, ali je šla preiskava v pravo smer.

USPOSABLJANJA BODO ŠE IZPOPOLNILI

Stotnik Predrag Bunčić, poveljnik voda vojaške policije 4. brigade obo-roženih sil Bosne in Hercegovine ter vodja tuje ekipe, je povedal, da so udeleženci usposabljanja pripadniki različnih brigad in prihajajo iz Tuzle, Banjaluke ter Sarajeva. »Sodelovanje s Slovensko vojsko je odlično in zelo poučno. Skupaj smo pregledali sektorje prizorišča, iskali dokaze in si izmenjali znanje. Naučeno nam bo prav gotovo koristilo pri našem delu doma,« je povzel svoje vtise. Projekt sofinancira Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve, ki je zagotovilo sredstva za nadaljevanje usposabljanj v letu 2026. Načelnik Krajnc je napovedal, da za prihodnje leto načrtujejo nadgradnjo programa z zahtevnejšimi praktičnimi vajami, razširijo vsebin in možnostjo, da se isti udeleženci ponovno vključijo v naprednejše module. »Prizadevamo si, da bo sodelovanje še tesnejše, da bodo bosanski kriminalisti poglabili svoje veščine in da bodo slovensko-bosanski timi izmenjali še več praktičnih izkušenj,« je poudaril Krajnc.

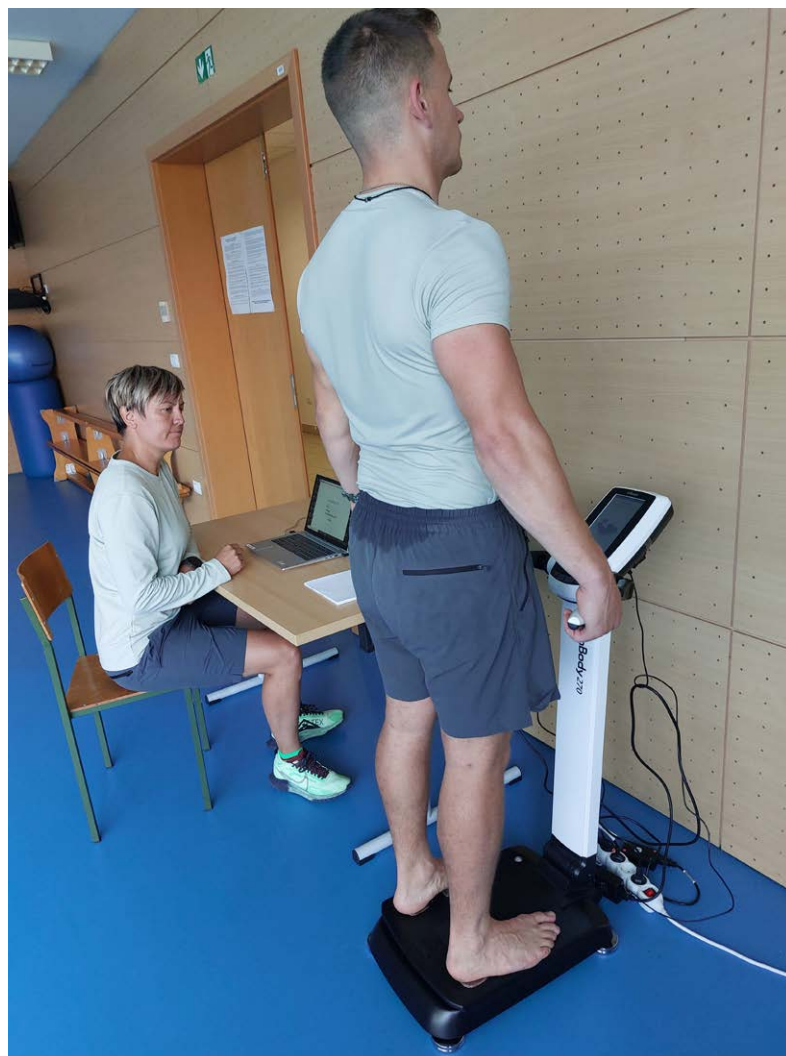
KREPITEV ODPORNOSTI PRIPADNIKOV SLOVENSKE VOJSKE

BESEDILO VU IX. razreda Tanja
Grabner, Športna enota
FOTO Športna enota in Bruno Toič

Znanstveno podprte meritve so
ključne pri spremljanju stanja in
ocenjevanju napredka.

V sodobnem varnostnem okolju, v katerem so fizična vzdržljivost, psihološka stabilnost in zdravstvena pripravljenost bistveni dejavniki uspešnega delovanja, Slovenska vojska uresničuje strateški preboj z jasno zavezanostjo k celostni skrbi za pripadnike. V ospredju tega preboja je Športna enota Slovenske vojske, ki s svojo vizijo, energijo in strokovnostjo udejanja številne razvojne projekte, usmerjene v izboljšanje telesne, duševne in bojne pripravljenosti pripadnikov. Poleg izvajanja programov v enoti trenutno širijo svojo ekipo s kineziologi, ki bodo še bolj neposredno in strokovno podprli enote pri dvigu odpornosti ter telesne in bojne pripravljenosti.

**MERITVE TELESNE SESTAVE:
ZNANOST V SLUŽBI PRIPRAVLJENOSTI**
Športna enota v sodelovanju s Službo za varnost in zdravje pri delu ter Sku-

pino za promocijo zdravja na delovnem mestu na ministrstvu izvaja redne, znanstveno podprte meritve telesne sestave, ki temeljijo na bioimpedančnih in antropometričnih analizah. Meritve omogočajo natančno spremljanje mišične mase, deleža maščobe in drugih pomembnih kazalnikov zdravja. Glavna prednost takšnega merjenja je, da omogoča pripravo individualiziranih vadbenih in prehranskih programov, kar pomeni prehod iz generičnih pristopov v ciljno usmerjeno ter strokovno vodeno pripravo. Z rednim spremljanjem stanja je mogoče pripadnike natančno usmerjati pri napredku ter preprečevati poškodbe ali preobremenitve. Meritve so že postale stalnica v več enotah in služijo kot merilo učinkovitosti uvedenih ukrepov.

OZAVEŠČANJE: GIBANJE IN PREHRANA KOT ORODJI ZA ODPORNOST

V Športni enoti se zavedamo, da sta gibanje in prehrana najpomembnejši orodji za krepitev telesne ter duševne odpornosti, vendar brez ozaveščanja ne dosežeta prave moči. Zato velik del aktivnosti namenjamo izobraževanju, predavanjem, svetovanjem in praktičnim prikazom. V zadnjih dveh letih je bilo izvedenih več kot 100 strokovnih predavanj, delavnic in usposabljanj. Osrednji poudarek je na celostnem pristopu, saj so gibanje, prehrana, obvladovanje stresa, regeneracija in spanec neločljivo povezani. Pripadniki se učijo ne le pravilne izved-

be vaj, temveč tudi razumevanja vpliva hrane na kognitivno zmogljivost in stresa na imunski sistem ter pomena aktivnega okrevanja. Tako se oblikuje kultura zdravja, pri čemer je telesna pripravljenost več kot le pogoj za oceno na preverjanju gibalnih sposobnosti – postaja vrednota, temelj poklicne etike in vojaškega ponosa. Športna enota spodbuja zavest, ki presega individualne navade. Gre za kolektivno zavedanje, da lahko le odporni vojaki ustvarijo stabilno in učinkovito vojsko. Slovenska vojska z vsemi temi ukrepi ne le sledi globalnim trendom, temveč postavlja standarde pri skrbi za zdravje svojih pripadnikov in posledično njihovih družin.

OBNOVA FITNESOV: VARNA IN UČINKOVITA INFRASTRUKTURA, KI OBLIKUJE NAVADE

Vzporedno z usposabljanjem in ozaveščanjem Športna enota pod vodstvom služb za infrastrukturo idejno vodi obsežen projekt prenove notranjih in zunanjih športnih površin po enotah Slovenske vojske. Oprema je na številnih lokacijah zastarela in pogosto manj uporabna. Novi fitnesi pa so oblikovani po sodobnih varnostnih in funkcionalnih standardih ter vključujejo modularne trenažerje, biomehanske telesu prilagodljive naprave, krožne funkcionalne sisteme in interaktivna navodila za pravilno izvedbo vaj. Tako vadba postaja dostopna vsem, ne glede na starost, telesno pripravljenost ali cilje posameznika. Infrastruktura je varna in hkrati motivacijska, kar neposredno vpliva na pogostost ter kakovost vadbe. Cilj ni le modernizacija, temveč ustvarjanje okolja, ki spodbuja vsakodnevno gibanje in samoiniciativno vadbo. Dostopnost, varnost in motivacijska estetika so temelji, ki povečujejo vključenost pripadnikov ter krepijo kolektivno zavedanje o pomembnosti pripravljenosti.

KADROVSKA VIZIJA: KINEZILOGI KOT STROKOVNI STEBER V VSAKI ENOTI

Eden pomembnejših korakov za prihodnost je sistematična vključitev kineziologov v podporo enotam. Športna

enota aktivno zaposluje visoko usposobljene strokovnjake, ki bodo delovali kot svetovalci, analitiki, vodje vadbenih procesov ter povezovalci med strategijo in prakso. Zavedamo se namreč, da če želimo pomagati drugim, moramo najprej vlagati vase. Zaradi specifičnih potreb posameznih enot je individualna in lokalno prilagojena podpora zelo pomembna. Cilj je zagotoviti, da je vsak pripadnik deležen strokovne pomoči, ki bo prispevala k njegovi višji telesni, psihični in operativni pripravljenosti. Ob tem si prizadevamo za enotnost, ki jo zagotavlja centralizirano zasnovan in enovit vadbeni program, izveden na najvišji ravni kakovosti v vseh enotah. Prisotnost kineziologov na terenu omogoča neposredno podporo pripadnikom, hitro prilagajanje programov, takojšnjo povratno informacijo in človeka v središču pozornosti. Tak pristop krepi motivacijo, zaupanje in dolgoročno prispeva k oblikovanju zdravih, močnih ter športno pismenih posameznikov, kar vodi v izboljšanje zdravstvenega stanja in krepitev odpornosti.

ZDRAV PRIPADNIK – STABILNA VOJSKA

Zdravje in odpornost posameznika sta temelj obrambnega sistema. Slovenska vojska se zaveda, da brez zdravega in funkcionalno sposobnega vojaka ni učinkovite obrambe. Zato se v Športni enoti trudimo, da vsak pripadnik dobi pogoje, podporo in znanje, ki jih potrebuje za napredek. Gre za dolgoročno naložbo, ki se ne meri le v mišični masi, temveč v nižji bolniški odsotnosti, večji operativnosti in višji morali. S ponosom lahko rečemo, da Športna enota ne izvaja le vadbe, temveč vzpostavlja temelje zdrave, močne in povezane Slovenske vojske. S kadrovske okrepitvijo, ozaveščanjem in infrastrukturnimi izboljšavami postavlja zgled, kako sistemsko uvesti zdravje kot temeljno vojaško vrednoto.

Športna enota skrbi tudi za obsežno
prenovo notranjih in zunanjih
športnih površin ter vadbene opreme.

NAJHRABREJŠI MED HRABRIMI

BESEDILO mag. Janko Boštjančič
FOTO Bruno Toič

Razstava o baronu
Čehovinu prikazuje
njegovo življenje in
vojaško pot. ➤

Čehovinov življenjepisec Janko Leban je svoj zapis v Koledarju družbe sv. Mohorja za leto 1898 začel tako: »Med najslavnejše može, kolikor jih je rodila slovenska mati, po pravici spada cesarsko-kraljevi stotnik Andrej baron Čehovin.« A razburkano 20. stoletje je slavnega častnika pahnilo v pozabo in na njegov spomin nasulo debelo plast prahu. Njegova nepredstavljivo hitra in bleščeča vojaška pot se je končala s smrtjo 10. septembra 1855 v Badnu pri Dunaju. Septembra je bila ob 170. obletnici njegove smrti v spomin na tega slavnega rojaka v Parku vojaške zgodovine postavljena razstava, pred njegovo rojstno hišo pa je potekala krajša slovesnost, ki sta jo pripravila Park vojaške zgodovine in Direktorat za vojaško dediščino in vojne veterane Ministrstva za obrambo. Na slovesnosti je v imenu obrambnega ministrstva položil venec državni sekretar mag. Marko Lovše, ki je v svojem nagovoru ob odprtju razstave v Pivki poudaril, da predstavlja baron Andrej Čehovin, katerega ime nosi vojašnica Slovenske vojske v Postojni, pomemben zgled predane službe in velikega poguma.

Andrej Čehovin se je rodil 26. avgusta 1810 v nemirnih časih francoske zasedbe in Ilirskih provinc v skromni kmečki družini pri Rokčevih v zaselku Dolanci v Gornji Branici. Oče Marko in mama Marija sta imela sedem otrok, tri dečke ter štiri deklice. Andrej – Dječce, kot so ga klicali domači – je bil tretjerojeni. Ljudsko šolo je v letih 1822–1827 obiskoval v Postojni, kjer je bil župnik njegov stric Andrej Uršič. Prav on je prepoznal fantovo bistrost in je svojo sestro, Andrejevo mamo, nagovoril, naj mu omogočijo šolanje. Leta 1827 se je Čehovin začel šolati na gimnaziji v Gorici, tretji letnik je leta 1830 dokončal v Novem mestu, četrtega pa je vpisal v Ljubljani. Tam je ostal le prvo polletje, saj si je strastno želel postati vojak. Čeprav je bila njegova prva prošnja za priključitev vojski zaradi telesne šibkosti zavrnje-

na in sta temu izrecno nasprotovala tako oče kot preostalo sorodstvo, mu je na posled uspelo – leta 1831 je bil sprejet v cesarsko armado. Nadrejeni so kmalu spoznali fantovo bistrost in ga poslali na šolanje za podčastnika.

Pridobljeno znanje, predvsem pa svoj pogum, je Čehovin pokazal v bojih v Italiji v letih 1848 in 1849, ko je piemontsko-sardinski kralj Karel Albert poskušal izkoristiti upore proti avstrijski oblasti v Lombardiji in Benečiji ter je napovedal vojno Avstriji. Andrej Čehovin se je bojeval v bitkah pri Montanari, Sommacampagni in Volti Mantovani leta 1848 ter pri Mortari in Novari leta 1849. V desetih mesecih je napredoval v častnika. Avstrijski zgodovinar Hirtenfeld je o Andreju Čehovinu zapisal, da je »eden najpogumnejših in najbolj nepozabnih bojevnikov, prvi in edini, čigar prsi so krasila tri najvišja vojaška priznanja za hrabrost: red Marije Terezije, zlata in srebrna medalja za hrabrost I. stopnje«. V resnici noben drugi častnik avstrijske in pozneje avstro-ogrske armade ni prejel obeh najvišjih odlikovanj za pogum – vojaškega reda Marije Terezije za častnike in zlate medalje za hrabrost za podčastnike. Čehovinu je z nizom junških dejanj to uspelo, edinemu v 129 letih, od ustanovitve medalje za hrabrost leta 1789 do propada habsburške monarhije ob koncu prve svetovne vojne. Andrej Čehovin je na podlagi vojaškega reda Marije Terezije dobil tudi pravico do baronskega naziva, kar je bil nepredstavljiv vzpon za fanta, rojenega v skromnem kmečkem okolju. Njegovi sodobniki, kronisti in življenjepisci pa so v svojih zapisih enotni, da je Andrej Čehovin kljub stotniškemu činu ter plemiškemu stanu ostal preprost in skromen, navezan na dom in domače ter zaveden Slovenec, ki ni nikoli zatajil svojih korenin in rojakov.

Stotnik Čehovin je leta 1855 na službovanju v Mantovi zbolel in je bil julija prepeljan v zdraviliško mesto Baden. Za njegovo zdravje se je zanimal tudi cesar, ki mu je poslal v pomoč svojega osebnega zdravnika. Bolezen je bila vendarle

Razstavljena so tri najvišja
odlikovanja za hrabrost. ➤

močnejša in tako je v Badnu pri Dunaju v starosti 45 let umrl. Tam je tudi pokopan. Za njegovim pogrebom so šli nadvojvoda Viljem in najvišji častniki cesarske armade. O njegovi smrti je pisalo vse avstrijsko časopisje: »Vsa Avstrija je žalovala, ko je slišala, da je mrtev slavn novarski junak.« Avstrijsko vojno ministrstvo mu je postavilo spomenik tik ob glavnem vходу na badensko pokopališče. Spomenik je bil veliko let zapuščen in prerašččen z grmovjem, zato ga je Park vojaške zgodovine skupaj s podjetjem Guardianis leta 2021 očistil in obnovil.

Še zapletenejša je zgodba o spomeniku baronu Čehovinu, ki stoji pred njegovo rojstno hišo. Mogočen spomenik, za katerega je naredil načrt arhitekt Maks Fabiani, so leta 1898 postavili vojni veterani in Čehoviniovi soborci z italijanskih bojišč. Imeniten spomenik je bil v ponos tako Čehoviniovi rodbini kot domačinom v dolini Branice. S spomenikom pa se je zapletlo po prvi svetovni vojni, ko je zahodni del današnjega slovenskega ozemlja pripadel Kraljevini Italiji. Spomenik Andreju Čehovinu, junaku cesarske armade na italijanskih bojiščih, je bil za fašiste silno moteč. Ko so ga sredi dvajsetih let prejšnjega stoletja oskrunili, so domačini spoznali, da bi ga lahko tudi podrl in uničili, zato so ga sami razstavili in zakopali ter tako rešili. Tudi po drugi svetovni vojni komunistične oblasti še zdaleč niso bile naklonjene ohranjanju zgodovinskega spomina na slavne rojake v cesarski službi in tako je spomenik ostal zakopan vse do narodnega prebujanja ter prvih znakov demokratizacije v drugi polovici osemdesetih let 20. stoletja. Leta 1987 je bil spomenik izkopen in pod strokovnim vodstvom Zavoda za varstvo kulturne dediščine iz Nove Gorice so ga domačini ponosno postavili nazaj na prvotno mesto.

Razstava Najhrabrejši med hrabrimi – baron Andrej Čehovin (1810–1855) v Parku vojaške zgodovine v Pivki, katere avtorja sta predsednik Slovenskega falerističnega društva dr. Pavel Car in direktor parka mag. Janko Boštjančič, predstavlja prvo muzejsko obdelavo življenjske zgodbe barona Čehovina in oris njegove vojaške kariere. Ime razstave je izposojeno z njegovega spomenika v Dolancih, na katerega so veterani in Čehoviniovi soborci dali zapisati pomenljiv napis »Najhrabrejšemu med hrabrimi v vojski Radetzkega 1848–1849«. Največjo dragocenost razstave predstavljajo njegova odlikovanja – srebrna in zlata medalja za hrabrost ter križec vojaškega reda Marije Terezije. Razstavljena je tudi Čehovinova baronska diploma, ki jo je leta 1850 podpisal takrat devetnajstletni cesar Franc Jožef I. Razstava bo v Parku vojaške zgodovine v Pivki na ogled do konca leta.

DOMAČE IN TUJE EKIPE REŠEVALNIH PSOV NA MISIJI V SLOVENIJI

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Tekmovalne ekipe so morale opraviti pet iskalnih nalog, izmed teh tri v ruševinah.

V Sloveniji je od 10. do 12. oktobra na različnih lokacijah potekalo mednarodno tekmovanje ekip vodnikov reševalnih psov IRO Team Competition v organizaciji društva Enota reševalnih psov Slovenije, ki deluje pod vodstvom Kinološke zveze Slovenije. Gre za zahtevno preizkušnjo ekip s po tremi vodniki in reševalnimi psi, ki poteka kot simulacija resničnih misij. Udeležilo se je 14 ekip iz petih držav, največ slovenskih. Ekipe smo pri iskanju pogrešanih spremljali na območju opustelga obrata farm v Ihanu pri Domžalah.

Tekmovanje ekip vodnikov reševalnih psov je potekalo pod vodstvom svetovne organizacije International Search and Rescue Dog Organisation (IRO), ki združuje nacionalne in regionalne enote, društva ter kinološke centre, specializirane za iskanje pogrešanih oseb v najtežjih razmerah – od potresov do

plazov in naravnih nesreč. Vsako leto tekmovanje organizira druga država, Slovenija pa je bila letos po štirinajstih letih ponovno gostiteljica. »Gre za eno najzahtevnejših vaj v Evropi, saj poteka neprekinjeno – tudi ponoči, naloge pa niso vnaprej znane,« je povedala predsednica društva Enota reševalnih psov Slovenije in vodja tekmovanja Monika Velikonja. Na letošnjem tekmovanju je sodelovalo 14 ekip iz petih držav: Slovenije, Hrvaške, Češke, Avstrije in Nemčije. Vsaka ekipa je morala od petka do nedelje opraviti pet iskalnih nalog, tri v ruševinah in dve v gozdu, ter se dokazati v dodatnih veščinah: prvi medicinski in veterinarski pomoči, orientaciji z GPS-napravo in fizični pripravljenosti. »Ekipe so nastanjene v bazi v Domžalah in tam dobivajo naloge. Nikoli ne vedo, kaj jih čaka. To je bistvo – simulacija resničnih razmer, pri čemer mora ekipa delovati samostojno, učinkovito in predvsem varno,« je opisala sogovornica. Vsaka ekipa živi kot na pravi misiji: spijo v šotorih ali vozilih, čakajo na ukaz za odhod na teren, vmes skrbijo za pse in logistiko. Velikonja je pojasnila, da je organizacija take vaje velik zalogaj: »Imamo pet iskalnih delovišč, na vsakem dela od deset do petnajst ljudi. Potrebujemo tudi markerje – ljudi, ki se skrivajo kot pogrešani. Ruševine je treba predhodno preveriti, pridobiti dovoljenja, zagotoviti varnost in tudi preigrati scenarije. Tovrstna vaja zahteva mesece priprav in usklajevanja,« je pojasnila vodja vaje.

OD RUŠEVIN DO GOZDOV

Ena izmed lokacij tekmovanja je bilo opustelo zemljišče Farm Ihan, kjer so se markerji skrivali med razpadajočimi zidovi hlevskih objektov in v jaških. Vodja delovišča Sara Smerdel je povedala, da ekipa ob prihodu na prizorišče ne ve, koliko »žrtev« mora najti. Dobi le osnovne informacije – da gre za neznano število pogrešanih, pokažejo jim načrt in pojasnijo, če so omejitve območja iskanja. Imajo trideset minut, in sicer pet minut za pripravo, dvajset minut za iskanje in pet minut za poročilo,« je razložila. V ruševinah so postavljeni tudi ovire in moteči elementi – glasba, dim, celo ogenj, psi pa morajo ob iskanju premagovati tunele in pregrade. »Želimo, da ekipa doživi stresno situacijo, podobno resnični nesreči. Pomembno je sodelovanje med vodnikom in psom – vodnik mora brati vedenje psa, ne pa ga le usmerjati,« je pojasnila Smerdel in dodala, da so enega markerja skrili v jašek že takoj ob prihodu na delo-

višče, kar so nekateri psi takoj zaznali, vendar so vodniki to spregledali. Na vsakem delovišču iskanje ocenjujejo domači in tuji ocenjevalci. Največ točk prinašajo najdbe pogrešanih, ocenjujejo pa tudi komunikacijo, vodenje, sodelovanje in timsko delo. To lahko ob enakem številu najdenih ekipam na koncu prinese odločilne točke. Poleg Ihana so bila delovišča še v izobraževalnem centru na Igu, na Blokah in dveh območjih za iskanje v naravi, vsakem velikem po 80.000 kvadratnih metrov. Tudi tam so morale ekipe delovati natančno, taktično in potrpežljivo. Iskanja so potekala tudi ponoči, med 23. in 5. uro zjutraj.

Na prvem delovišču smo ujeli eno izmed ekip Društva za reševalne pse Burja iz Kopra, v kateri so bili Roman Starman z zlatim prinašalcem Chili-jem, Damijan Poljanšek z belgijsko ovčarko Hero in Teja Kariš Starman z labradorko Cayenne. »Tekmovanja so

Tekmovanja se je udeležilo 14 ekip iz petih držav.

priložnost, da preverimo, kako dobro delujemo kot ekipa,« je povedal Starman. »Gre za preizkus, ki je zelo realističen – ekipa mora biti samozadostna ter si znati razporediti moči čez dan in noč. Ne vemo, kaj nas čaka, tukaj smo bili prvič. V pol ure smo morali preiskati območje. Pes mora pokazati samostojnost, vodnik pa zaupati njegovemu nosu. Posebnih priprav ni – treniramo vse leto, ker je to del našega življenja,« je dodal vodja ene izmed dveh ekip primorskega društva, preden je odhitel na novo nalogo.

NAJBOLJŠE SLOVENSKE EKIPE

Ob koncu vaje so organizatorji podelili diplome najboljšim ekipam. Letos so bili najboljši slovenski vodnice in vodniki. Prvo mesto je osvojila druga ekipa Enote reševalnih psov Slovenije, ki so jo sestavljali Jaka Zamernik z labradorcem Ghostom, Ana Vengar z labradorko Geo in Tanja Zlodej Čušin z belgijsko ovčarko Aršo. Na drugem mestu so bili vodniki Kluba vodnikov reševalnih psov Kranj: Andrej Žunič z nemškim kratkodlakim ptičarjem Bliskom, Matjaž Bolka z zlato prinašalko Oro in Robert Anžič z zlato prinašalko Rose. Tretje mesto pa je osvojila tretja ekipa Enote reševalnih psov Slovenije, ki so jo sestavljali Zvonko Majcen in labradorka Gali, Mojca Vrbanič z belgijsko ovčarko Lucy ter Andreja Bevc in mejni škotski ovčar Piske. Prve tri ekipe so dobile nagrade sponzorjev. S pozitivno oceno, kar pomeni 70 odstotkov najdenih pogrešanih oseb (9 od 12) in 70 odstotkov točk (1400 ali več od 2000), sta tekmovanje uspešno končali še ekipa Enote vodnikov reševalnih psov Ljubljana in druga ekipa Društva za reševalne pse Burja. Ob koncu so ocenjevalci Alois Russegger iz Avstrije, Daniel Sedlak iz Češke, Vedran Vukomanović iz Hrvaške in Katja Skulj iz Slovenije vsem vodnikom dali kratko oceno njihovega dela in napotke za izboljšave.

PRVA POMOČ REŠUJE ČLOVEŠKA ŽIVLJENJA

BESEDILO IN FOTO Marko Pišlar

Prva pomoč ob premogovniški
nesreči v skladišču smodnika

V

soboto, 4. oktobra, je na ulicah mestnega središča Zagorja ob Savi in v njegovi širši okolici potekalo 31. državno preverjanje usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa Slovenije. Dogodek so organizirali Rdeči križ Slovenije, Izpostava Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Trbovlje ter Območno združenje Rdečega križa Slovenije Zagorje ob Savi ob podpori gostujoče Občine Zagorje ob Savi ter številnih prostovoljcev. Trinajst najboljših ekip z izbirnih regijskih tekmovanj iz vse Slovenije je svoje znanje in veščine prikazalo na sedmih delovnih mestih, na počivališčih pa so opremo in delo predstavljali pripadniki drugih enot za zaščito in reševanje.

Rdeči križ Slovenije in Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje v sodelovanju z gostujočimi občinami že več let organizirata preverjanje znanja enot prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa Slovenije. Z dogodkom želita prispevati k večji ozaveščenosti o pomenu znanja in veščin prve pomoči, predvsem pa povečati število usposobljenih za dajanje prve pomoči. Znanje, pripravljenost in solidarnost so namreč zelo pomembni v današnjem času, ko se človeštvo spoprijema z vse pogostejšimi in hujšimi posledicami podnebnih sprememb, kot so naravne nesreče, ki ogrožajo zdravje, varnost ter življenje ljudi.

POMEN POVEZANOSTI IN USKLAJENEGA DELOVANJA

Letošnje preverjanje usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa Slovenije se je začelo z verifikacijo ekip in žrebom startnih števil ter nadaljevalo s slavnostnim odprtjem na Mestnem trgu, na katerem sta zbrane tekmovalne ekipe pozdravila župan Občine Zagorje ob Savi Matjaž Švagan in predsednica Rdečega križa Slovenije Ana Žerjal. V nagovorih sta izrazila hvaležnost nad odzivom in poudarila pomen povezanosti, usklajenega delovanja ter znanja prve pomoči in oživljanja, še zlasti v času podnebnih sprememb ter vse pogostejših posledic, ki jih te prinašajo. Oba sta izpostavila, da bodo ne glede

Delovna nesreča je zahtevala
takojšnje ukrepanje ekip za
prvo pomoč.

na razdelitev najboljših mest zmagovalci državnega preverjanja prav vse sodelujoče ekipe. Pred začetkom preverjanja in odhodom na delovne točke je ekipe s pravili seznanila strokovna vodja preverjanja in podpredsednica Strokovnega centra za prvo pomoč pri Rdečem križu Slovenije Milena Senica Verbič.

NA SEDMIH DELOVNIH MESTIH PREVERJALI ZNANJE 13 NAJBOLJŠIH EKIP

Sodelujoče ekipe prve pomoči so morale med preverjanjem na sedmih delovnih mestih pokazati znanje, veščine in z leti pridobljene izkušnje s področja prve pomoči. Na šestih delovnih mestih so preverjali njihovo praktično znanje, na enem pa teoretično. Dodaten izziv za sodelujoče ekipe so bili realistični in prepričljivi scenariji ter omejen čas, ki so ga imeli na voljo za izvedbo naloge. Na delovnih točkah v središču mesta in njegovi okolici so morali ukre-

Oskrba ponesrečencev
padalske nesreče v okolici
športnega letališča

pati ob premogovniški nesreči v skladišču smodnika, padalski nesreči na športnem letališču, nesreči z utopitvijo med družinskim izletom v okolici ribnika v športno-rekreacijskem območju Evropark, nesreči med usposabljanjem na gasilskem regijskem poligonu, delovni nesreči ter na zagorski tržnici, kjer degustacija domačih izdelkov ni potekala po načrtih in pričakovanih obiskovalcev. Pestro dogajanje je bilo tudi na počivališčih, kjer so se mimoidočim predstavljali pripadniki sil zaščite in reševanja: Podvodna reševalna služba – Reševalna postaja Trbovlje, Enota vodnikov reševalnih psov Zasavja, Gorska reševalna služba – reševalna skupina za Zasavje, Policijska postaja Zagorje ob Savi in Območno združenje Rdečega križa Slovenije Zagorje ob Savi. Podporo izvedbi tekmovanja pa so zagotovili ekipe nujne medicinske pomoči iz Trbovelj, prostovoljci lokalnih gasilskih društev, Uprave Republike Slovenija za zaščito in reševanje ter Območnega združenja Rdečega križa iz Zagorja ob Savi.

EKIPI OBMOČNEGA ZDRUŽENJA RDEČEGA KRIŽA ZAGORJE OB SAVI ZASLUŽENA ZMAGA

Po koncu preverjanja je na Mestnem trgu potekala zaključna prireditve, na kateri sta dogodek ocenili generalna sekretarka Rdečega križa Slovenije Cvetka Tomin in direktorica Urada za preventivo, usposabljanje in načrtovanje pri Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje Olga Andrejek. V nagovorih sta se zahvalili sodelujočim ekipam, ki so v okviru realističnih scenarijev pokazale visoko stopnjo znanja in pripravljenosti ter dokazale, da lahko vsa Slovenija računa na njihovo srčnost, znanje in izkušnje ter predvsem pripravljenost pomagati. Zaključno oceno državnega preverjanja je predstavila strokovna vodja preverjanja Milena Senica Verbič, ki je poudarila, da so se vse ekipe odlično spopadle z zahtevnimi izzivi. Tako je dopolnila besede predhodnic o tem, koliko znanja in izkušenj premorejo ne le sodelujoče ekipe, temveč tudi številne druge ekipe prve pomoči po vsej Sloveniji. Tudi župan Občine Zagorje ob Savi Matjaž Švagan ni mogel skrivati navdušenja nad organizacijo dogodka. V veliko čast mu je bilo, da je bilo Zagorje ob Savi letos gostitelj državnega preverjanja, saj v njihovi občini na prvo mesto vedno postavljajo človeka. Predsednica Območnega združenja Rdečega križa Slovenije Zagorje ob Savi Metka Podpečan pa je dejala, da je preverjanje pokazalo, da si prostovoljci vedno vzamejo čas in pomagajo človeku ter delujejo kot ena velika ekipa, ko je treba pomagati. Ob koncu prireditve so razglasili rezultate preverjanja in podelili nagrade najzaslužnejšim. Nagrado za najboljšo vodjo ekipe je prejela Monika Grošelj, vodja ekipe Območnega združenja Rdečega križa Slovenije Zagorje ob Savi. Nagrado za ekipo, ki je najbolje opravila teoretični del preverjanja, je že drugo leto zapored domov odnesla prva ekipa Območnega združenja Rdečega križa Slovenije iz Novega mesta. Tretje mesto na preverjanju je osvojila ekipa prve pomoči Občine Gorenja vas - Poljane, drugo mesto je pripadlo prvi ekipi Območnega združenja Rdečega križa Slovenije iz Novega mesta, skupne zmage pa so se razveselili člani ekipe prve pomoči Območnega združenja Rdečega križa Slovenije iz Zagorja ob Savi, ki jih je treniral pripadnik Slovenske vojske Zlatko Kvržič iz Vojaške zdravstvene enote.

Spodbudna misel

LEPOTA
MINEVANJA

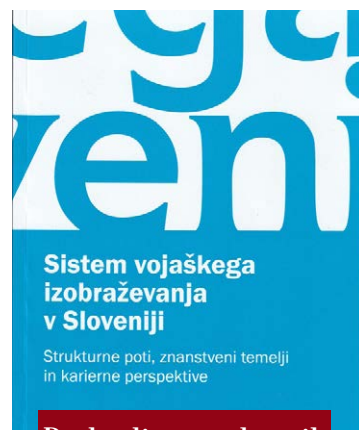
Vsak letni čas prinaša novost in drugačnost. Poletje se umika jeseni, ki jo izrazi-to zaznamuje prehod. Jesen v sebi nosi poletne in zimske lastnosti, ki lahko zelo hitro prehajajo iz ene v drugo.

Tudi življenje ima podobno zakonitost prihajanja in odhajanja. Prihod z rojstvom in odhod s smrtjo določata časovni okvir, v katerem se razgrne vsa barvitost življenja. Tako nastane slika življenja, ki je edinstveno delo. Lepa, abstraktna, nedokončana, temačna, zamegljena, jasna, vendar vsaka zase resnična. Preprosta in lahkotna življenjska nota je redka in navadno kratkotrajna.

Kot v vsakem letnem času tako tudi v vsakdanjem življenju prepoznavamo bolj ali manj prijetne danosti. November je zaznamovan predvsem z globokim občutkom do smrti in spominom na nam ljube osebe, ki so slikale podobe in vstopale v naše življenjske okvirje. Jesenski dnevi nam s svojim zunanjim videzom minevanja pomagajo prepoznavati tudi našo minljivost. Tudi ta daje potezo in okvir našemu bivanju ter v zavedanju tega iz nas iztiska lepo, dobro in plemenito. Zato je strah pred minljivostjo odveč, saj ta plemeniti naše življenjske slike. Prepoznavati lepoto v minevanju ni stvar presoje akademskega slikarja, temveč naše optike ali zornega kota gledanja na čas, življenje, preizkušnje ter na vse lepo in sveto.

Naj nam ta jesen naslika tiste življenjske odtenke, ki nas bodo dvigali čez obzorja časa. Upam, da se kdaj ustavimo in se s čudenjem zazremo v svoj čas, čase in večnost.

Dejan Glavač, VVIK

Prebrali smo zbornik

Sistem vojaškega
izobraževanja v
Sloveniji

Zbornik *Sistem vojaškega izobraževanja v Sloveniji* urednice Nade Trunk Širca ponuja celovit pregled sistema vojaškega izobraževanja od obdobja Avstro-Ogrske, prek Jugoslavije do sodobne Slovenske vojske. Vsebina zbornika se osredotoča na razvoj, strukturo in delovanje različnih vojaških izobraževalnih ustanov, ki so bistvene za usposabljanje slovenskih vojakov. Predstavljeni so najnovejši pristopi, kot so kompetenčni model, modularna zasnova izobraževanja in vključevanje vojaškega izobraževanja v visokošolski prostor. Razložene so njihove naloge v povezavi z nacionalno varnostjo in obrambno politiko. Urednica osvetli začetke in prelomne točke vojaškega izobraževalnega sistema, predvsem po osamosvojitvi Slovenije in ob vzpostavitvi Slovenske vojske. V zborniku so opisane različne ustanove, kot so centri in enote za usposabljanje, ki izvajajo specializirane programe za razvoj vojaškega osebja. Poudarek je namenjen usposabljanju kadrov za različne vojaške funkcije, od osnovnega usposabljanja novincev do naprednih programov za specializacijo in poveljevanje. Monografija se dotika tudi vprašanja, kako vojaško izobraževanje vpliva na učinkovitost Slovenske vojske in njeno pripravljenost za delovanje v različnih vojaških ter v mednarodnih operacijah in na misijah. Zbornik se konča z razmislekom o prihodnjih potrebah in izzivih vojaškega izobraževalnega sistema, zlasti glede modernizacije ter prilagajanja novim varnostnim izzivom in tehnološkemu napredku.

Tatjana Mlakar, KIZC

DOKAZ USPOSOBLJENOSTI IN ZNANJA

BESEDILO VU Simon Tašič, VZE

Od 30. septembra do 5. oktobra so se pripadniki dveh ekip Vojaške zdravstvene enote Logistične brigade udeležili mednarodnega tekmovanja iz nujne medicinske pomoči na Cipru (angl. CYPRUS EMS Aphrodite Rally 2025).

Med 34 tekmovalnimi ekipami nujne medicinske pomoči iz desetih držav sta Slovenijo in Vojaško zdravstveno enoto Slovenske vojske z velikim ponosom zastopali dve ekipi. Tekmovanje je potekalo kot v resničnem življenju. Najprej smo prejeli podatke o dogodku in njegovi lokaciji. Na kraj dogodka so nas odpeljali z reševalnim vozilom ciprske nujne medicinske pomoči. Vso opremo za oskrbo poškodovanih oziroma obolelih smo prejeli od organizatorjev. Scenariji so potekali po celotnem mestu Paralimni, na klifih obale, eden pa na morju na jadrnici. Razrešiti smo morali sedem scenarijev z internističnega področja, dva scenarija iz travmatologije, ponoči pa še scenarij masovne nesreče zaradi eksplozije v tovarni. Med vsemi tekmovalnimi ekipami so se člani prve ekipe odlično izkazali in osvojili drugo mesto. Med desetimi scenariji, na katerih so morali tekmovalci pokazati svoje znanje in pripravljenost, so organizatorji izbrali tri najpomembnejše ter zanje podelili posebne nagrade. Prva ekipa Vojaške zdravstvene enote je osvojila prvo mesto v scenariju masovne nesreče, saj je na tem delovišču osvojila največ točk. K temu je pripomoglo tudi dejstvo, da so trije tekmovalci inštruktorji na tečaju ukrepanja v množičnih nesrečah.

PREDSTAVILI SKRB ZA NEKDANJE
PRIPADNIKE IN PRIPRAVE NA ODHOD

BESEDILO Oddelek za odhode iz vojaške službe

Od 30. septembra do 2. oktobra je v ljubljanskem Cankarjevem domu potekal 24. festival za tretje življenjsko obdobje pod geslom Vsi smo ena generacija! in pod častnim pokroviteljstvom predsednika vlade dr. Roberta Goloba. Slavnostnega odprtja letošnjega festivala se je udeležil tudi minister za obrambo mag. Borut Sajovic, ki je ob tej priložnosti obiskal razstavní prostor Ministrstva za obrambo.

Na festivalu se je ponovno predstavilo tudi Ministrstvo za obrambo. Na razstavnem prostoru je Sektor za vojaške zadeve Direktorata za obrambne zadeve predstavil skrb za nekdanje pripadnike in pripravo kadra za odhod iz vojaške službe. Predstavljali so tudi možnosti za sodelovanje s Slovensko vojsko, pri čemer je bila glavna predstavitev namenjena ministrstvu kot delodajalcu, ki skrbi za odhajajoče pripadnike Slovenske vojske ob odhodu v pokoj in za že upokojene pripadnike. Poudarili so tudi pomen delovanja in druženja v medgeneracijskih skupinah za kakovostno staranje ter pomen medgeneracijskih družabnih središč.

Na stojnici Ministrstva za obrambo so bili v vitrini na ogled ročna dela članic Medgeneracijskega prostovoljskega društva ter eksponati iz časa pekrskih dogodkov leta 1991. Obiskovalci so lahko prelistali zbornik *Modrost v jeseni*, ki je nastal ob praznovanju desete obletnice ustanovitve Medgeneracijskega prostovoljskega društva Ministrstva za obrambo. Člani prostovoljskega društva so v pogovorih z obiskovalci predstavljali svoje delovanje in sodelovanje z ministrstvom. Društvo upokojencev Ministrstva za obrambo je na svojem delu razstavnega prostora predstavilo delovanje društva in skrb za nekdanje pripadnike. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je obiskovalce seznanjala s preventivnimi aktivnostmi ter ukrepi zaščite in reševanja, Vojaški muzej Slovenske vojske pa je za letošnji festival pripravil razstavo Živela svoboda.

REVIJA SLOVENSKA VOJSKA JE INTERNO
INFORMATIVNO GLASILO O VOJSKI,
OBRAMBI TER ZAŠČITI IN REŠEVANJU.

UREDNIK: Marko Pišlar

NOVINARKA: Jerneja Grmadnik

FOTOGRAF: Bruno Toič

LEKTORIRANJE: Natalija Krese, Tina Pečovnik

TAJNICA UREDNIŠTVA: Milena Topolovec

NASLOV UREDNIŠTVA

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

Telefon: +386 1/471 26 62

Faks: +386 1/431 12 42

Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.si

OBLIKOVNA ZASNOVA: Agencija Adeo
OBLIKOVANJE

IN LIKOVNO-TEHNIČNO UREJANJE:
EVING, Eva Veber s. p.

TISK: Mabo Grafika

NAKLADA: 8650 izvodov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:
Bruno Toič

Prispevki, objavljeni v reviji, niso
uradno stališče Ministrstva za obrambo.
Nenaročenega gradiva in fotografij
ne vračamo.

Naslednja številka izide 24. novembra 2025.

SPREMLJAJTE NAS NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.

Revija Slovenska vojska je
članica Evropskega združenja
vojaških novinarjev (EMPA).

REVIJA
SLOVENSKA
VOJSKA

foto Bruno Toič

“

SPREMLJAJTE NAS
TUDI NA SPLETU IN
DRUŽBENIH OMREŽJIH.

www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-obrambo/

Revija Slovenska vojska

revijasv